

ግብርና ሚኒስቴር
MINISTRY OF AGRICULTURE

የዕለታዊ ጥበቃ እና ኪራንቲን ረቂቅ አዋጅ

አጭር ማብራሪያ

መጋቢት/ 2017 ዓ.ም
አዲስ አበባ

~ 0 ~

መግቢያ

የዕቃዎች ጥበቃ አገልግሎት በሀገር ውስጥ የሚገኝ መደበኛ፣ መጤ ወራሪ ተዛማችና የድህረምርት ተባይ በዕቃዎች እና ዕቃዎች ውጤት ላይ ጉዳት እንዳያደርስ የመከላከልና የመቆጣጠር ተግባራትን የሚያከናውን ሲሆን፤ የዕቃዎች ኳራንቲን ደግሞ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ወደ ሀገር ውስጥ እንዳይገባና ከገባም እንዳይስፋፋ አፈሴላዊ የሆነ የቁጥጥር ተግባራትን የሚያከናውን ነው።

ሀገራችን የዕቃዎች ጥበቃ እና ኳራንቲን ሥራዎችን ዕቃዎችንና አዝርዕትን ለመጠበቅ የወጣው ድንጋጌ ቁጥር 56/1963 እና የዕቃዎች ኳራንቲን ደንብ ቁጥር 4/1985 መሰረት በማድረግ እየሠራች ቆይታለች።

ይሁን እንጂ የዕቃዎች ጥበቃ እና ኳራንቲንን በተመለከተ ዓለም-ዓቀፍ ሥምምነቶች፣ ደረጃዎችና ህጎች እንዲሁም አሠራሮች ከጊዜ ወደጊዜ በፍጥነት እየተሻሻሉና እየተለወጡ የመጡ ሲሆን በሀገራችንም በዓለም አቀፍ ደረጃ የሚካሄደውን ለውጥ በመከታተል ጊዜውን የዋጀ የሕግ፣ የአሠራርና አተገባበር ማሻሻያ ወይም ለውጥ ያልተደረገ በመሆኑ ዘርፉን በማዘመን ቀልጣፋና ውጤታማ ለመሆን እየተደረገ ላለው ጥረት ማነቆ ሆኖ ቆይቷል። ይህንንም ማነቆ ለመፍታት የሕግ ማዕቀፍ ማውጣት፣ ዘመኑን የዋጁ የአሠራር ሥርዓት መዘርጋትና መተግበር አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።

ሚኒስቴር መቤታችንም በአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 1263/2014፡- አንቀጽ 9፣ አንቀጽ 19 ን/አንቀጽ 3፣አንቀጽ 20 ን/አንቀጽ 1፡- መ፣ ሠ፣ ረ፣ ሰ፣ ሸ፣ ከ መሠረት የዕቃዎች ጥበቃና ኳራንቲን የተመለከተ ሕግን የማመንጨት፣ የመፈጸምና የማስፈጸም፣ ከዘርፉ ሀገራችን ማግኘት የሚገባትን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ጠቀሜታዎች እንድታገኝ የማድረግ ተግባርና ኃላፊነት የተሰጠው በመሆኑ በጉዳዩ ላይ አግባብነት ያላቸውን የቴክኒክና የሕግ ባለሙያዎችን ያቀፈ የሥራ ቡድን በማቋቋም ለረጅም ጊዜ ከ2006 ዓ.ም እስከ እዚህ ሠዓት በተደራጀ መልኩ በተሠራ ሥራ ይህንን ረቂቅ አዋጅ በማመንጨት ማቅረብ ተችሏል።

1. ለረቂቅ አዋጁ መዘጋጀት መነሻ ምክንያት

ሀገራችን በዕድዋት ሀብቷ የታደለች የብዙ ብርቅዬ ብዝሃ ህይወት መገኛ መሆኗ ይታወቃል። ይህንን የተፈጥሮ ሀብቷን ለመጠበቅ ከ1963 ዓ.ም ጀምሮ የሕግ ማዕቀፍ በመዘጋጀት እና ተቋማዊ አደረጃጀት በመዘርጋት የተለያየ ሥራ እየተሰራ ይገኛል፤ ይሁን እንጂ በዓለማችን ከጊዜ ወደጊዜ እየጨመረ በመጣ ሰው ሰራሽና ተፍጥሮአዊ ክስተት በተለይም በተባይ አማካኝነት በዕድዋት ሀብት ላይ መጠነ ሰፊ ጉዳት እየደረሰ ብዝሃ ህይወት እየተመናመነ እንደሚገኝ ይታወቃል።

ከዚህ ጋር በተያያዘ ሀገራችን ያላትን የዕድዋት ሀብት ከተባይ የምተከላከልበት ሕግ፣ የአሠራር ሥርዓትና አደረጃጀት የቆየና ማሻሻያ ያልተደረገበት፣ ጠቅለል ባለመልኩ የተቀረፀ - ጊዜ የወለዳቸውን ወቅታዊና ዝርዝር ጉዳዮች ያልተመለከተ በመሆኑ የምርምር ሥራዎችን ለመሥራት፣ የተሻሻለና ዘመናዊ ቴክኖሎጂዎችን ለመጠቀም የሚደግፍ፣ ዓለም ዓቀፍ የዕድዋት ጥበቃ ሥምምነት ተከትሎ የዕድዋት ጥበቃና የኳራንቲን ሥራዎችን በተቀላጠፈና ውጤታማ በሆነ መንገድ ለማከናወን የሚያስችል እና የሚያበረታታ ሆኖ ባለመገኘቱ በሀገራችን አግባብነት ያለውና ደረጃውን የጠበቀ የተባይ አሰላ ቅኝት ሥጋት ትንተና ለማድረግ፣ በመግቢያ በሮች የገቢና ወጪ ዕድዋት፣ የዕድዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግባቸው ቁሶችን በአግባቡ ለመቆጣጠር ባለመቻሉ፣ ለአብነት፡- የማንኛ ነጭ ስኬል ተባይ፣ የቲማቲም ቅጠል ሰርሳሪ፣ የዝንጅብል አጠውላጊ በሽታ፣ የጥጥ ተባይ፣ የበቆሎ ገዳይ ሻይረስ፣ የብርቱካን በሽታዎች፣ የስንዴ ዋግ አዳዲስ ዝሪያዎች፣ ሲትረስ ውሊ ዋይት ፍላይ፣ አዲስ የባቄላ በሽታ፣ የቲማቲም እና ድንች ሻይረስ፣ የሽንኩርት ስር አበስባሽ፣ ውሊ አፕል አፊድ ተባይ፣ ድንች አጠውላጊ ባክቴሪያ፣ አዲሱ መጤ ተምች፣ የፓርቲኒየም፣ ፕሮሶቲስ፣ የወፍ ቆሎ፣ የውሃ ላይ አረም(እምቦጭ) ... ወዘተ፤ ወደ ሀገር ገብቶ እየተሰራጨና እየተስፋፋ በመሆኑ፣ እንዲሁም በተለያዩ ጊዚያት የበረሃ አንበጣና ተምች ወረርሽኝ እና የግሪሳ ወፍ መንጋ ክስተትን በቅንጅት ለመከላከል ባለመቻሉ ከፍተኛ ጉዳት በመድረስ የሚገኝ መሆኑ ነው።

2. ህግ የማመንጨት ሥልጣን ምንጭ (ፖሊሲ እና ህግ)

በአዲሱ የግብርናና ገጠር ልማት ፖሊሲ “ሰብልን ከተባይ፣ ከበሽታ አምጪ ተህዋስያን እና አደገኛ ወራሪ አረሞች ጥቃት መከላከል የቅድመና ድህረ ምርት ብክነትን በመቀነስ ምርትን ለመቻመር ብሎም የመዳረሻ ገበያዎች የምርት ጥራት መስፈርት ለማሟላትለተወሰኑ ተባዮች ቅኝት፣ አሰሳ፣ክትትል ትንበያና ቅድመ ማስጠንቀቂያ ...ሥርዓት ዘርግቶ የመከላከልና የቁጥጥር ሥራዎችን ለማጠናከር በስራ ላይ ያለውን ሕግ መሻር ወይም ማሻሻል ...” በማለት የፖሊሲ አቅጣጫ መቀመጡ፤ (ገፅ17 እና 44 ይመለከታል)

የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 1263/2014፡- አንቀጽ 9፤ አንቀጽ 19 ን/አንቀጽ 3፤ እና አንቀጽ 20 ን/አንቀጽ 1 ፊደል ተራ፡- ረ፤ ሰ፤ እና ሸ መሠረት፡-

- የእፅዋት፣ እንሰሳትና ዓሳ በሽታዎችን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፤
- የእፅዋትና እንሰሳት ጤና አገልግሎትን ጥራትና ተደራሽነት ለማሻሻል የሚያስችሉ ሥርዓቶችንና መሠረተ ልማቶችን ይዘረጋል፤ እንደአስፈላጊነቱ ላብራቶሪዎችና ክሊኒኮች እንዲገነቡ ያደርጋል፤ አቅማቸውን ይገነባል፤ ውጤታማነታቸውን ያረጋግጣል፤
- ወደ ሀገር በሚገቡትም ሆነ ከሀገር በሚወጡት የእፅዋት ቁጥጥር እና እንሰሳትና የእንሰሳት ተዋጽኦዎች ላይ የኳራንቲን ቁጥጥር ሥራን ያስተባብራል፤

ይህንኑ በሕግ የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ለማስፈፀም የሚያስችል ሕግ በማመንጨት ምርትና ምርታማነትን ማሳደግና የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ በተሰጠው ሕግ የማመንጨት ሥልጣን መሠረት ነው።

3. ዓላማ

ቁጥጥር የሚደረግባቸው ተባዮች ከዕፅዋት፣ ዕፅዋት ውጤትና ሌሎች ቁጥጥር ከሚደረግባቸው ቁሶች ጋር ወደ ሀገራችን እንዳይገቡና እንዳይስፋፉ፤ በሀገር ውስጥ ለተባይ ምቹ የሆነ የአየር ንብረት ሁኔታን ተከትሎ የሚፈጠርን የመደበኛ ተባይ

ወረርሽኝን፣ ድህርምርት ተባይን እንዲሁም የመጤ ወራሪ እና ተዛማች ተባይ የሚያስከትለውን ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ እና አካባቢያዊ ጉዳት የሚቀንስ ዓለማወቀዊ ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ መከላከያ እና መቆጣጠሪያ ሥርዓት መዘርጋት ነው።

4. ግብ

በሀገራችን ኢትዮጵያ ዓለማወቀዊ ደረጃን የጠበቀ ዘመናዊ የዕዕዋት ጥበቃ እና ኳራንቲን መከላከል እና መቆጣጠር ሥረዓትን ተግባራዊ በማድረግ በምርትና ምርታማነት እድገት ላይ አስተዋፅኦ ማድረግ እና የተቀባይ አገራትን መስፈርት በመሟላት በዓለም አቀፍ ገበያ ተቀባኝነት ማግኘትና የውጪ ምንዛሪ ማሳደግ ።

5. የአዋጁ ዝግጅት ሂደት

በሀገራችን ኢትዮጵያ በተግባር እየተካሄደ ያለው የዕዕዋት ጥበቃ እና ኳራንቲን ሥራ በዓለማችን በየጊዜው በፈጣን ሁኔታ ከሚካሄደው ለውጥ ማለትም ከሚደረጉ አዳዲስ ስምምነቶች፣ የሚወጡ ደረጃዎች፣ ህጎች፣ ዘመናዊ አሠራሮች እና ቴክኖሎጂዎች ዓለም ከደረሰበት አጠቃላይ ሁኔታ አንፃር ለመገምገምና ዘመኑን የዋጀ ጠቃሚ የማሻሻያ ወይም የለውጥ እርምጃዎች ለመውሰድ የሚያስችል ሀሳብ ለማሰባሰብ በሚኒስቴር መ/ቤቱ የበላይ ኃላፊ በተሰጠ አቅጣጫ በዘርፉ አግባብነት ያላቸውን ባለሙያዎች እና ጉዳዩ የሚመለከታቸውን አካላት የያዘ ቡድን በማቋቋም በ 2006 ዓ.ም የሌሎች አገራት የህግ ማዕቀፎች (ቪትናም፣ ጃፓን፣ ቶጌንና ትሪንዳድ፣ ሩዋንዳ፣ ደቡብ አፍሪካ፣ ዛምቢያ፣ ኡጋንዳ፣ ጋና እና ኖሚቢያ) የቴክኖሎጂ አጠቃቀምና አሠራር ተሞክሮዎች የዳሰሳ ጥናቶችና ከባለድርሻ አካላት ጋር አሳታፊ ውይይቶች ተደርገዋል።

ከዚህም በተገኘ መረጃና አማራጭ የመፍትሄ ሀሳቦች በመነሳት በሀገራችን በተግባር እየተካሄደ ያለውን የዕዕዋት ጥበቃ እና ኳራንቲን ሥራ ዓለም ከደረሰበት አጠቃላይ ሁኔታ አንፃር በማዘመን ቀልጣፋና ውውጤታማ ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ የተባይ መከላከያ እና መቆጣጠሪያ ሥርዓት በመዘርጋት ምርትና ምርታማነትን ከጥራት ጋር ከፍ ማድረግ፣የመዳረሻ ገበያዎች የምርት ጥራት መስፈርትን ለማሟላት እና የሀገራችንን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ የሚያስችል አዋጅ

ማውጣት ብቸኛ አማራጭ ሆኖ በመገኘቱ ውሳኔ ላይ ተደርሶ በተቋቋመው ቡድን አማካኝነት የረቂቅ ሥራው ከ2007 ዓ.ም ጀምሮ እየተካሄደ ቆይቷል።

በተዘጋጀው ረቂቅ ላይ በተለያዩ ጊዜያት በመስሪያ ቤቱ ባለሙያዎችና በሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት፡ ማለትም፡- ብዝሃ ህይወት ኢንስቲትዩት፣ከቡናና ሻይ ቅመማ ቅመም ባለስልጣን፣ ግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት፣ ከፍተኛ ትምህርት ተቋማት፣ ግብርና ትራንስፎርሜሽን ኤጀንሲ፣ ከገቢዎች ሚኒስቴር፣ ምግብ መድሃኒት ጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ባለስልጣን፣ ፣ የኢትዮጵያ ምርጥ ዘር ድርጅት፣ ክልል ግብርና ቢሮዎች፣ ኢትዮ አግሪሴፍት የግል ኩባንያ፣ የኢትዮጵያ ጥራጥሬ፣ ቅባትና ቅመማ ቅመም ላኪዎች ማህበር፣ የዓለም ምግብና እርሻ ድርጅት፣ የኢትዮጵያ የሆርቲካልቸር አምራቾችና ላኪዎች ማህበር፣ ተደጋጋሚ ውይይት የተካሄደ ሲሆን፤ በመጨረሻም በፍትህ ሚኒስቴር የተሰጠን አስተያየት በማካተት እንዲዘጋጅ ተደርጓል፡

:

በተጨማሪም ከግብርና ሚኒስቴርና (ከሕግ አገልግሎት ሥራ አስፈጻሚ፣ ከግብ/ሚ/ር ሆልቲካልቸርና እርሻ ልማት ዘርፍ፣ ከዕፅዋት ጥበቃ መሪ ሥራ አስፈጻሚ)፣ ከኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን (የዕጽዋት ኳራንቲንና ፊጉላቶሪ መሪ ሥራ-አሥፈጻሚ፣ የዕጽዋት ዝርያ ለቀቃ፣ ጥበቃ እና የዘር ጥራት ቁጥጥር መሪ ሥራ-አሥፈጻሚ፣ ከህግ አገልግሎት ሥራ-አሥፈጻሚ)፣ ከፍትሕ ሚኒስቴር፣ጠቅላይ ሚ/ጽ/ቤት፣ ከህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት፣ ከኢትዮጵያ ደረጃዎች ኢንስቲትዩት፣ ከአለም አቀፍ የምግብና እርሻ ድርጅት፣ ከኢትዮጵያ ትራንስፎርሜሽን ኢንስቲትዩት፣ ከአካባቢ ጥበቃ የተውጣጡ 35 ተሳታፊዎች በተገኙበት የውይይት መድረክ ረቂቅ አዋጁ ለምክክር ቀርቦ ሠፊ ውይይት ተደርጎ ከመድረኩም የተገኘው ግብዓት እንዲካተት ተደርጓል፡፡

የረቂቅ አዋጁ ዝግጅት ይህንን ሁሉ ረጅም ሂደት ካለፈም በኋላ - እላይ በተገለፀው መንገድ ዳብሮ የተዘጋጀው ረቂቅ አዋጅ በሚኒስቴር መ/ቤታችን በኩል በቁጥር 08/517/85/03 በቀን 15/07/2015 ዓ.ም በተፃፈ ደብዳቤ አስተያየት እንዲሰጥበት በድጋሚ ለፍትሕ ሚ/ር ተልኮ የነበረ ሲሆን፤ ሚኒስቴር መ/ቤቱ በበኩሉ የተላከውን ረቂቅ አዋጅ ተመልክቶ በቁጥር 2022/30.7 ፣ ሚያዚያ 16/2015 ዓ.ም በተፃፈ ደብዳቤ አስተያየት የተሰጠን ሲሆን፤ ይህን ተከትሎ በተዘጋጀ የጋራ መድረክ፡- ከግብርና ሚኒስቴር፣ ከግብርና ባለስልጣን፣ ከፍትሕ ሚ/ር ከሕግ ጥናት ማርቀቅና ማጠቃለል ዳይሬክቶሬት ጀነራል የተውጣጡ የህግ ባለሙያዎች በፍትህ ሚኒስቴር ከተሰጠው

የሕግ አስያየት አንፃር እና በመድረኩ ከተነሱ ተጨማሪ ሀሳቦች አኳያ ረቂቅ አዋጁን በጥልቀት በመፈተሽ አግባብነት ያለው የእርምት፣ የማስተካከል እና የማደበር ሥራ በመስራትና በማጠናቀቅ ለሚኒስትሮች ምክርቤት ይቀርብ ዘንድ ለጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት ተልኮ በጽ/ቤቱ የህግ ጉዳዮች ሥራ አስፈፃሚ በኩል የተሰጡ ግብዓቶችን የጋራ መድረክ በማዘጋጀት እንዲካተት ተደርጎ ረቂቅ ሰነዱ ሊቀርብ ችሏል።

6. የረቂቅ አዋጁ አጠቃላይ ይዘት

ረቂቅ አዋጁ አምስት (5) ክፍሎች እና በሃያ ስድስት (26) አንቀጾች የተደራጀ ሲሆን፤ አጠቃላይ ይዘቱ፡- በዕቅድ፣ በዕቅድ፣ በዕቅድ ምርትና ምርታማነት ላይ ጉዳትን ስለሚያደርሱ ተዛማጅ፣ መደበኛ፣ መጤ ወራሪ፣ የድህረ ምርት ተባይ እና ልዩ ትኩረት ስለሚሻ መደበኛ ተባይ፣ ወደ ሀገር ውስጥ በሚገባ፣ ወደ ውጭ አገር በሚላክ እና በትራንዚት በሚተላለፍ ዕቅድ፣ የዕቅድ ውጤት ወይም ሌላ ጥጥር በሚደረግበት ቁስ ላይ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ አለመኖሩ ለማረጋገጥ እና በአገር ውስጥ እንዳይሰፋፋና እንዳይሰራጭ ስለሚሰሩ የዕቅድ-ጥበቃና ኳራንቲን ሥራዎች በዝርዝር የሚደነግግ ነው።

□ ዝርዝሩን ከስር ባለው ሠንጠረዥ ይመልከቱ፡-

<p>ክፍል አንድ</p> <p>ጠቅላላ ድንጋጌ</p>	<p>1. አጭር ርዕስ</p> <p>2. ትርጓሜ</p> <p>3. የተፈፃሚነት ወሰን</p>
<p>ክፍል ሁለት</p> <p>ዕቅድ፣ የዕቅድ ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስን ወደ</p>	<p>4. ወደ ሀገር ውስጥ ሰለማስገባት</p> <p>5. ድህረ መግባት ኳራንቲን</p> <p>6. ወደ ውጭ አገር ስለመላክ ፤</p>

<p>ሀገር ውስጥ ስለማስገባትና ወደ ውጭ አገር ስለመላክ</p>	<p>7. ስለህክምና 8. ስለማስወገድ 9. ስለማጥፋትና ስለመገደብ</p>
<p>ክፍል ሶስት የተዛማች፣ መደበኛ እና መጤ ወራሪ ተባይ አሰሳ፣ ቅኝት፣ ክትትል፣ መከላከልና ቁጥጥር ስለማድረግ</p>	<p>10. አሰሳ ስለማካሄድ 11. የተዛማች ተባይ ቅኝት 12. የመደበኛ ተባይ ቅኝት 13. የመጤ ወራሪ ተባይ ቅኝት 14. የተዛማች ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር፣ 15. የመደበኛ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር፣ 16. መጤ ወራሪ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር፣ 17. የተቀናጀ የተባይ ክትትል፣ መከላከል፣ ቁጥጥር እና የዕፅዋት እንክብካቤ 18. የድህረ-ምርት ተባይ መከላከልና መቆጣጠር</p>
<p>ክፍል አራት የአስፈጻሚ አካላት ተግባርና ኃላፊነት</p>	<p>19. የሚኒስቴሩ ተግባርና ኃላፊነት፣ 20. የባለስልጣኑ ተግባርና ኃላፊነት፣ 21. የኢንስፔክተሩ ተግባርና ኃላፊነት</p>
<p>ክፍል አምስት ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</p>	<p>22. መረጃ የመስጠት ግዴታ 23. የተሻሩ ሕጎች፣ 24. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ 25. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን፣ 26. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ</p>

7. ዋና ዋና ድንጋጌዎች ላይ የተሰጠ ማብራሪያ

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1. የረቂቅ አዋጁ ስያሜን (አጭር ርዕስ) በተመለከተ፡-

የሕጉን ጠቅላላ ይዘት (ሕጉ ሊሸፍነው የሚገባውን ጉዳይ አጠቃላይ ዳራ) በአገናዘበ መልኩ አንባቢው ውደ ሕጉ ዝረዝር መግባት ሳያስፈልገው ሕጉ ሥለምን እንደሚደነግግ እናየሕጉ ደረጃ ምን እንደሆነ በቀላሉ ሊረዳው በሚችለው መንገድ “የዕዕዋት ጥበቃና ኳራንቲን አዋጅ” በሚል አጭርና ግልፅ ሆኖ ተዘጋጅቷል።

2. የረቂቅ አዋጁን ትረጓሜ በተመለከተ፡-

ረቂቅ ሕጉን ግልፅና ከአሻሚ ትርጉም የጸዳ እንዲሆን ለማድረግ ይቻል ዘንድ በሕጉ ውስጥ ጥቅም ላይ የዋሉ ከመደበኛው የቃላት እና ሐረግ ትርጉም የተለያዩ ፍቺ ያላቸውን በመለየት በሕጉ ውስጥ የሚኖራቸውን ትክክለኛ ፍቺ እንዲይዙ ተደረገው ተተርጉመው ቀርበዋል።

በተጨማሪ - በሰነዱ እንደ፡- ‘ዕዕዋት ኳራንቲን፤ ቲሹ ካልቸር፤ አፊላዊ፤ ኢንስፔክሽን እና ኢንስፔክተር’ የሚሉ - ሰነዱ በዋናነት ከተዘጋጀበት የአማርኛ ቋንቋ ውጪ የሆኑ ቃላትና ሐረጎች በዘርፉ ባሉ አገልግሎት ሰጪ እና ተቀባይ አካላት ዘንድ የተለመዱና የታወቁ በመሆናቸው፤ አስቀድመው በዘርፉ እና ተዛማጅነት ባላቸው ጉዳዮች ዙሪያ በሥራ ላይ በነበሩና አሁንም ድረስ ባሉ ዓለም አቀፍ ሥምምነት ተፈራራሚ የተለያዩ ሃገራት ሥምምነትና የሕግ ማእቀፎች ጥቅም ላይ ውለው የሚገኙ በመሆኑ እና አቻ በሆነ ግልጽ ትርጉም ሊሰጥ በሚችል ቃላት እና ሐረግ መተካት አስቸጋሪ ሆኖ ሲገኝ እና ቃላት ወይም ሐረጉን እነዳለ መጠቀም የተሻለ መሆኑ እየተረጋገጠ - እጥቅም ላይ እንዲውሉ ተደርጓል።

3. የተፈጻሚነት ወሰኑን በተመለከተ፡-

የተፈጻሚነት ወሰን፡- ሕጉ ተፈጻሚ የሚሆንበትን ሁኔታ፣ ጉዳይ፣ አካባቢ እና ሕጉ ተፈጻሚ የሚሆንበትን አካል እንዲይዝ ተደርጎ ተደራሲያኑን በሚያመለክት ሁኔታ ተዘጋጅቷል።

ክፍል ሁለት

ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስን ወደ ሀገር ውስጥ ስለማስገባትና ወደ ውጭ አገር ስለመላክ

ይህ ክፍል በኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን የሚተገበር ሲሆን ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባትና ወደ ውጭ አገር ለመላክ በሚደረግ ሂደት ውስጥ ስለሚገናወኑ አስፈላጊ የሆኑ ተግባራት አመልካች ድንጋጌዎችን ይገኛል፡-

1. ወደ ሀገር ውስጥ ስለማስገባት፡-

- በቅድምያ ሳይንሳዊ ጥናት እና የስጋት ትንተና ተካሂዶ ቅድመ ማስገቢያ ፈቃድ በባለሥልጣኑ የሚሰጥ እንደሆነ፤ የሚላከውም ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነጻ መሆኑን የሚያረጋግጥ ከላኪው ሀገር የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ተሰጥቶት በሀገራችን ከጉምሩክ ጣቢያ ከመለቀቁ በፊት አስፈላጊውን ኢንስፔክሽን ተደርጎለት መስፈርት ስለማሟላቱ የሚገልጽ የይለቀቅ ፍቃድ ከባለስልጣኑ ሲሰጠው እንደሆነ ተብራርቶ ተደንግጓል።
- በሌላ በኩል ዕዕዋትና የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር እንደሚገባ በቅድምያ የሚታወቅ ከሆነና ከጭነቱ ጋር ሊመጣ የሚችል ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ እንደሚኖር ጥርጣሬ ካለ የተባይ ቅኝት እና አሰሳ መካሄድ እንዳለበትና ከተባይ ነፃ በሆነ ዩማምረቻ አካባቢ፣ ቦታ እና ስፍራ እንዲሁም በዝቅተኛ የተባይ ክስተት የተመረተ ስለመሆኑ ማረጋገጫ ሊኖረው እንደሚገባ ተደንግጓል።
- ዕዕዋት፣ ዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ወደ ሀገር ውስጥ ተባይ ይዞ እንዳይገባ ልዩ ትኩረት መሰጠት እንደአለበት፡- የማናቸውም ዕቃ እንጨት ማሸግ ወደሀገር ውስጥ እንዲገባ የሚደረግ ከሆነ በዓለም አቀፍ ስምምነት መሰረት ሕክምና እንዲደረግለት፣ አፈር ለሳይንሳዊ ምርምር ካልሆነ በስተቀር ወደ ሀገር ውስጥ መግባት የማይችል መሆኑ፤ ለሀገር ውስጥ ተባይ መከላከልና ቁጥጥር

የሚያገለግል ሥነ-ህይወታዊ የተባይ መከላከያ ወደ ሀገር ውስጥ ከመግባቱ በፊት አስፈላጊው የስጋት ትንተና መደረግ እንዳለበት በሚገባ ተገልጾ ተደንግጓል።

- ስለ ድህረ መግባት ኳራንቲን በሚመለከት የዕዕዋትና ዕዕዋት ውጤት እና የተባዮች ቁርኝት ወይም ግንኙነት እንደ ተባዩና የዕዕዋቱ ዓይነትና ተፈጥሮ የሚለያይ በመሆኑ ዕዕዋት ወይም የዕዕዋት ውጤት ወደ ሀገር ውስጥ በሚገባበት ጊዜ በኢንሰፔክሽን የዓይን ዕይታ ለማየት የማይቻል መሆኑ ተረጋግጦ በሚዘጋጀው ዝርዝር ውስጥ የተካተተ ከሆነ ጉምሩክ ጣቢያ ከደረሰ በኋላ በልዩ ሁኔታ ወደ ተዘጋጀው የተሸፈነ ወይም የተገለለ ቦታ ተወስዶ ለዚህ ተግባር እንዲያገለግል የወጣውን ስታንዳርድ የሚያሟላ ስለመሆኑ ለሥልጣኑ ሊያረጋግጥ በሚችልበት መስክ ላይ በማሳደግና ክትትል በማድረግ ውጤቱን ተከትሎ እንዲለቀቅ ወይም እንዲወገድ የሚደረግበትን ሁኔታ በሚገባ ተደንግጓል።

2. ወደ ውጭ አገር ስለመላክ፡-

ኢትዮጵያ የዓለም አቀፍ ዩኒቨርሲቲ ጥበቃ ስምምነት ፈራሚና አባል ሀገር ስለሆነች እና የተቀባይ ሀገርን የተባይ ቁጥጥር ሥርዓትና ሥራን በአግባቡ ግንዛቤ ውስጥ ያስገባ ሥርዓት መዘርጋቷ ወደ ውጪ የምትልከውን ምርት መጠን ከፍ በማድረግ የሚያስገኘው ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ትልቅ በመሆኑ፡-

- ወደ ውጪ አገር የሚላክ ዕዕዋት እንደ አስፈላጊነቱ ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነጻ መሆኑ ወይም የተባይ ቅኝት እና አሰሳ በማካሄድ ዝቅተኛ የተባይ ክስተት ወይም ከተባይ ነፃ በሆነ የማምረቻ አካባቢ፣ ቦታ ወይም ስፍራ የተመረተ ስለመሆኑ ማረጋገጥ የሚቻልበት፣ ወደ ውጭ ሀገር ለመላክ የተዘጋጀው ዕዕዋት፣ ዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ በተዘጋጀበት ቦታ ላይ አስፈላጊው የዓይን ዕይታ ኢንሰፔክሽን በሚደረግበት ጊዜ የተቀባይ አገር መስፍርት የሚያሟላ ከሆነ የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የሚሰጥበት፣ ካላሟላ ግን ክልከላ የሚደረግበት፣

ስነህይወታዊ ተባይ መከላከያ እና እንጨት ማሸግያን በተመለከተ ወደ ሀገር ውስጥ ሲገባ ሊደረግ ስለሚገባው ጥንቃቄ በዝረዝር በተሟላ መልኩ ተደንግጓል።

- ማንኛውም ለንግድም ሆነ ለምርምር ወይም ለምርት ዓለም አቀፍ እንቅስቃሴ ያለው ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ቁጥጥር ከሚደረግባቸው ተባዮች ነጻ እንዲሆኑ ህክምና የሚሰጥባቸው የህክምና ዓይነቶች ዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ስምምነት ስታንዳርድን በሟላ መልኩ እንዲሆን አግባብነት ያላቸው ደንጋጌዎች ተደንግገዋል።
- ማንኛውም ወደሀገር ውስጥ የሚገባ ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ለኢትዮጵያ የኪራንቲን ተባይ ከሆኑት ዝርዝር ውስጥ ያለ ዩዊዝ መሆኑ ከተረጋገጠና ተፈላጊውን የማስገቢያ መስፈርት የማያሟላ ከሆነ እንዲወገድ የሚደረግበት፣ በአለም አቀፍ መንገዥ ላይ የሚጠራቀም የምግብ ትርፍራፊ ወይም ቆሻሻ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ሊሸከም ስለሚችል ባለስልጣኑ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን በአግባቡ እንዲወገድ የሚያደርግበት፣ ወጪውም በማንገዥው ባለቤት የሚሸፈንበት ድንጋጌዎች ተደንግገዋል።።።
- በሀገሪቱ ክልል ውስጥ በተወሰነ ስፍራ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ወደ ሀገር ውስጥ መግባቱ ከተረጋገጠ ተባዩ በኦፊሴላዊ ቁጥጥር ስርዓት በገባበት አካባቢ በተወሰነ ቦታ ተገድቦ እንዲቆይ እና እንዲጠፋ ማድረግ የሚያስችል ሕጋዊ ሥርዓት ተዘርግቷል።

ክፍል ሶስት

የተዛማች፣ መደበኛ እና መጤ ወራሪ ተባይ አሰሳ፣ ቅኝት፣ ክትትል፣ መከላከልና ቁጥጥር ስለማድረግ

1. ይህ ክፍል በሀገር ውስጥ ስለሚገኙ የተዛማች፣ መደበኛ እና መጤ ወራሪ ተባይ ላይ በሚኒስቴሩ ስለሚደረግ አሰሳ፣ ቅኝት፣ ክትትል፣ መከላከልና ቁጥጥር ሥራ ድንጋጌዎች የሚገልጽ ነው።

- የተባይ አሰሳ፡- ተባይ በዕዕዋትና ዕዕዋት ውጤቶች ላይ ጉዳት አንዳያደርስ፣ የቅድመ መከላከል ዝግጅት ለማድረግ ወቅትን መሠረት አድርጎ የተባይ ክስተት፣ እብዛተ መጠንና የተወረረ ቦታን ለማወቅ እንዲቻል በአግባቡ በሰለጠኑ ሰዎች መካሄድ ያለበት መሆኑ፤

- የተባይ ቅኝት፡- በተባዮቹ ዓይነት የሚወሰን በመሆኑ ለመደበኛ፣ ለተዛማች እና ለመጤ ወራሪ ተባይ እንደየ ሁኔታውና መስፈርቱ እንደሚካሄድ፤
- የተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥርን በተመለከተ፡- የመደበኛ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥርን የአርሶና አርብቶ አደሩ ወይም የሰፋፊ እርሻ ባለቤት ኃላፊነት መሆኑ፤ የተዛማች ተባይ ክትትል መከላከል እና ቁጥጥር ሥራ ደግሞ በሚኒስቴሩ አስተባባሪነት ከክልሎች ጋር በቅንጅት የሚሠራ መሆኑ፤ የመጤ ወራሪ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር፤ እንዲሁም በሰብል፣ በዕዕዋትና በአካባቢው ላይ የሚያደርሰውን ተፅዕኖ መገምገምና አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ በሚኒስቴሩ ኃላፊነት የሚከናወን ተግባር መሆኑ ተደንግጓል፡፡

2. በአሁን ሰዓት እየደረሰ ያለውን የፀረተባይ ቅሪት ተፅዕኖ ለመቀነስ የተቀናጀ የተባይ ክትትል፣ መከላከል፣ ቁጥጥር እና የዕዕዋት እንክብካቤ ተግባራዊ ማድረግ ትኩረት የተሰጠው በመሆኑ አርሶና አርብቶ አደሩ ወይም የሰፋፊ እርሻ ባለቤት የሆኑት ግንዛቤ እንዲኖራቸውና ስራውን ተግባራዊ እንዲያደርጉ አስፈላጊው ሥራ እና የተባይ ልየታና ቁጥጥር መረጃና ምክረሀሳብ ተጠቃሚ እንዲሆኑ በሚኒስቴሩ እገዛ እንደሚደረግ ተደንግጓል፡፡

ተባዮች ምርትና ምርታማነትን የሚጎዱት በማሳ ደረጃ ብቻ ሳይሆን በምርት አሰባስብ፣ በክምችት፣ በማጓጓዝና በንግድ ሂደት ውስጥም ጭምር በመሆኑ በተለይም በአርሶና አርብቶ አደሩ ወይም የሰፋፊ እርሻ ባለቤት በክምችት ወቅት አስፈላጊው የድህረ ምርት ተባይ መከላከል ሥራዎች መሰራት እንዳለበት ተደንግጓል፡፡

ክፍል አራት

የአስፈጻሚ አካላት ተግባርና ኃላፊነት

በዚህ ክፍል ሥር ይህን አዋጅ በቀጥታ ለማስፈጸም ተግባርና ኃላፊነት ያላቸው የግብርና ሚኒስትር፣ ኢትዮጵያ ግብርና ባለስልጣን እና በባለስልጣኑ ሥር በዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ስምምነት መሰረት የዕዕዋት ኳራንቲን ሥራ የሚሰሩ ኢንስፔክተሮች ተግባርና ኃላፊነት የተዘረዘረበት ነው፡፡

የሚኒስቴር መ/ቤቱ ተግባርና ኃላፊነቶች በክፍል ሶስት ሥር በዝርዝር ከተቀመጡት ተግባራት የሚመነጨና የሚመጋገቡ ሲሆን የባለሥልጣኑ እና የኢኒስቴክተሩ ተግባርና ኃላፊነቶች ደግሞ በክፍል ሁለት ከተደነገጉት ድንጋጌዎች የመነጨና የሚመጋገቡ ናቸው።

8. ማጠቃለያ

በሀገራችን ኢትዮጵያ በተግባር እየተካሄደ ያለውን የዕፅዋት ጥበቃ እና ኪራንቲን ሥራ በዓለማችን በየጊዜው በፈጣን ሁኔታ ከሚካሄደው ለውጥ አንፃር ማዘመን፣ ቀልጣፋና ውውጤታማ ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ የተባይ መከላከያ እና መቆጣጠሪያ ሥርዓት መዘርጋት ምርትና ምርታማነትን ከጥራት ጋር ከፍ ማደረግ እና የሀገራችንን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ተጠቃሚነት ማረጋገጥ ይዋል ይደር የማይባል ሀገራዊ አጀንዳ ነው። ይህንንም አጀንዳ እውን ለማድረግ ይህንን ረቂቅ ሕግ በፍጥነት ማውጣት በእጅጉ አስፈላጊና ጠቃሚ ጉዳይ ነው።

አዋጅ ቁጥር _____/2017

የዕዕዋት ጥበቃና ኪራንቲን አዋጅ

በሀገራችን ደረጃውን የጠበቀ ተባይ አሰላ እና ቅኝት በማካሄድ፤ መረጃ በማሰባሰብ በመተንተን ቅድመ ማስጠንቀቂያ ስርዓትን በመዘርጋት እና ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር የዕዕዋት ተባይ የሚያስከትለውን ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ እና አካባቢያዊ ጉዳት የሚቀንስ ዘመናዊ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቴክኖሎጂ በመጠቀም በምርትና ምርታማነት እድገት ላይ አስተዋፅኦ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

ሀገራችን የተቀበለችውን ዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ስምምነት መሠረት በማድረግ ዕዕዋትን፣ የዕዕዋት ውጤትን እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስን ተቆጣጥሮ ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባትና ወደ ውጭ ለመላክ፤ በዓለም አቀፍ ገበያ በሚኖረው ዝውውር ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ እንዳያሳርፍ ለማድረግ፤ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ከውጭ አገር ወደ ሀገር ውስጥ ከገባም እንዳይሰፋፋና እንዳይሰራጭ ህጋዊ መሰረት ያለው ጠንካራና ውጤታማ የሆነ የዕዕዋት ኪራንቲን ሥርዓት መኖር አስፈላጊ በመሆኑ፤

ዕዕዋትንና አዝርዕትን ለመጠበቅ የወጣው ድንጋጌ ቁጥር 56/1963 ወቅቱን ባገናዘበ ሁኔታ የዕዕዋት ጥበቃና ኪራንቲን ሥራ ለመሥራት የማያስችል በመሆኑ፤ ዘመናዊ የእጽዋት ጥበቃ እና የኳረንቲን የህግ ማዕቀፍ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 55(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የዕዕዋት ጥበቃና ኪራንቲን አዋጅ ቁጥር/2017” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ ወይም የሐረጉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያስጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

- 1/ “የዕዕዋት ጥበቃ” ማለት በሀገር ውስጥ የሚገኝ መደበኛ፣ የድህረምርት፣ መጤ ወራሪና ተዛማች ተባይ በዕዕዋት ወይም ዕዕዋት ውጤት ላይ ጉዳት እንዳያደርስ የመከላከልና የመቆጣጠር አገልግሎት ነው፤
- 2/ “የዕዕዋት ኳራንቲን” ማለት ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ እንዳይገባ ወይም እንዳይስፋፋ አፊሴላዊ ቁጥጥሩን ለማረጋገጥ የሚከናወን ማንኛውም ተግባር ነው፤
- 3/ “ኳራንቲን” ማለት ማንኛውም ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ፣ ተባይ ወይም ጠቃሚ ዘ አካልን አፊሴላዊ በሆነ መንገድ በማግለል ኢንስፔክሽን፣ ምርመራ፣ ምልከታ፣ ክትትል፣ ህክምና፣ ወይም ምርምር ማድረግ ነው፤
- 4/ “ዕዕዋት” ማለት ማንኛውም ሕይወት ያለው ተክል ሆኖ የተክሉ አካል የሆነውን ዘርና ብዛ-ዘርንም ያካትታል፤
- 5/ “የዕዕዋት ውጤት” ማለት ማንኛውም ከዕዕዋት የሚገኝ በፋብሪካም ሆነ ከፋብሪካ ውጪ የተቀነባበረም ሆነ ያልተቀነባበረ በባህሪው ወይም በማቀነባበር ሂደት ለተባይ መግባትና መስፋፋት ስጋት የተጋለጠ ምርት ነው፤
- 6/ “ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ” ማለት ማንኛውም የማከማቻ ቦታ፣ መጠቅለያ ወይም ማሽኒያ፣ ማጓጓዣ፣ መያዣ፣ አፈር፣ ሕይወት ያለው ነፍሳት፣ ወይም በካልቸር በማደግ ላይ ያለ ደቂቅ ዘአካል ወይም ማንኛውም ተባይን ሊሸከምና ሊያስተላልፍ የሚችል ህይወት ያለው ነገር ወይም ቁስ ነው፤
- 7/ “የቲሹ ካልቸር ዕዕዋት” ማለት ማንኛውም የዕዕዋት ህዋስ፣ ሕብረ ህዋስ ወይም አካል በመውሰድ ከማንኛውም ዕዕዋትን ሊጎዳ ከሚችል ባዕድ ህይወት ካለው ነገር ነፃ መሆኑን በማረጋገጥ በአመቺ መያዣና ማሳደጊያ በማደግ ላይ ያለ ዕዕዋት ነው፤
- 8/ “ዘር” ማለት ለዕዕዋት ማራባት የሚያገለግል እውን ዘር፣ አኩራች፣ የተክል ቁርጥራጭ፣ ሥራ-ሥር፣ ችግኝ፣ ሳየን፣ መሰረተ ግንድ ወይም ሌላ ዓይነት የተክል አካል ሆኖ ለፍጆታ ወይም ለማቀነባበሪያ እንዲውል ያልታሰበ ነው፤
- 9/ “አትክልትና ፍራፍሬ” ማለት ለምግብነት ወይም ለማቀነባበር ሊውል የታሰበ ሊበቅል ወይም ሊራባ የሚችል ዕዕዋት ሲሆን ለዘርነት ዓላማ እንዲውል ያልታሰበ ነው፤
- 10/ “የእንጨት ማሽኒያ” ማለት ለሸቀጥ መደገፍያ፣ ለመከላከያ ወይም ለመያዣነት የሚያገለግል እንጨት ወይም የእንጨት ውጤት ሲሆን የወረቀት ውጤትን፣ ፕላይውድን፣ ቪኒርን አይጨምርም፤

- 11/ “ሸቀጥ” ማለት ለንግድ ወይም ለሌላ ተግባር የሚዘዋወር ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ዓይነት ነው፤
- 12/ “ጭነት” ማለት መጠኑ የታወቀ በአንድ የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የተካተተ ዕዕዋት ወይም የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ በተናጠል ወይም በድብልቅ በመዘዋወር ላይ ያለ ቁስ ነው፤
- 13/ “ተባይ” ማለት ዕዕዋትንና የዕዕዋት ውጤትን የሚጎዳ ማንኛውም ዕዕዋት፣ እንስሳት እና በሽታ አምጪ ደቂቅ ዘአካል ነው፤
- 14/ “ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ” ማለት ኳራንቲን ተባይን ወይም ኳራንቲን ተባይ ያልሆነ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይን የሚያጠቃልል ነው፤
- 15/ “ኳራንቲን ተባይ” ማለት በአንድ አገር ወይም አካባቢ ላይ ኤኮኖሚያዊ ተፅዕኖ የማድረስ እምቅ ኃይል ያለው፤ ነገር ግን በአገሩ ወይም በአካባቢው የሌለ፤ ወይም ኖሮም ስርጭቱ በተወሰነ ደረጃ ብቻ የተገደበና ኦፊሴላዊ ቁጥጥር እየተደረገበት ያለ ተባይ ነው፤
- 16/ “ኳራንቲን ተባይ ያልሆነ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ” ማለት ማንኛውም ተባይ ሆኖ በሚዘራ፣ በሚተከል ወይም በሚራባ ዘር ላይ ወይም ውስጥ በመገኘቱ ምክንያት የመራባት ተልዕኮ ላይ ተቀባይነት የሌለው ጉዳት ያስከትላል ተብሎ በዝርዝር የተለየ ተባይ ነው፤
- 17/ “መደበኛ ተባይ” ማለት ከቦታ ቦታ በቀላሉ የማይዛመት፤ ነባርና ከተለያየ ሰብል ጋር ዘላቂ ስነ-ህይወታዊ ቁርኝት ያለው በዕዕዋትና የዕዕዋት ውጤት ላይ ጉዳት የሚያደርስ በሀገር ውስጥ ያለ ተባይ ነው፤
- 18/ “ተዛማች ተባይ” ማለት ከአገር ወደ አገር በመዛመት እና በሚደርስባቸው አካባቢዎች በከፍተኛ ፍጥነትና ቁጥር በመራባት በዕዕዋት እና ዕዕዋት ውጤት ላይ ጉዳት የሚያደርስ ተባይ ሲሆን ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይን አይጨምርም፤
- 19/ “መሬት ወራሪ ተባይ” ማለት ሀገር በቀል ያልሆነ ከተፈጥሮ ሥነ-ምህዳሩ ውጪ ሲገኝ በዕዕዋት እና የዕዕዋት ውጤት ላይ ጉዳት እና አሉታዊ ተፅዕኖ የሚያደርስ በፍጥነት መራባትና መስፋፋት የሚችል ተባይ ነው፤

- 20/ “ድህረ-ምርት ተባይ” ማለት ሰብል ተመርቶ ከተሰበሰበ በኋላ በማከማቻ፣ በማሸጊያ፣ በገበያ እና በሌሎች የምግብ አቅርቦት ሰንሰለት ደረጃዎች ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችል ተባይ ነው፤
- 21/ “ደቂቅ ዘአካል” ማለት ፋይቶፕላዝማ፣ ወይም ስፓይሮፕላዝማ ወይም ሬክቴሽያ ወይም ፈንገስ ወይም ባክቴሪያ ወይም ኬማቶድ ወይም ቫይረስ ሆኖ በማይክሮስኮፕ የሚታይ ህዋስ ነው፤
- 22/ “ሥነ-ሕይወታዊ ተባይ መከላከያ” ማለት ማንኛውም ህይወት ያለው የውስጥና የውጭ ጥገኛ ወይም አዳኝ ወይም ደቂቅ ዘአካል ሆኖ ራሱን የሚተካ ፍጡር ወይም ለተባይ መከላከያነት የሚያገለግል የተፈጥሮ ጠላት ወይም ተፎካካሪ ወይም ተባራሪ የሆነ ነው፤
- 23/ “የተፈጥሮ ጠላት” ማለት እዕዋት ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችልን ተባይ በተፈጥሮው በተለያየ መንገድ ሊያጠቃና እብዘተ መጠኑን ሊቀንስ የሚችል ህይወት ያለው ነገር ነው፤
- 24/ “የኪራንቲን ጣቢያ” ማለት ወደ ሀገር ውስጥ በሚገባና ወደ ውጭ በሚወጣ ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር በሚደረግበት ቁስ ላይ ኢንስፔክሽን የሚካሄድበት፣ ህክምና ሲሰጥ ክትትልና አሰሳ የሚደረግበት፣ የይለቀቅ ፈቃድ የሚሰጥበት፣ ወደውጪ ለሚላክ የዕዕዋት የጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የሚሰጥበት እና አስፈላጊ ሲሆን ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ እንዲወገድ ውሳኔ የሚሰጥበት ቦታ ነው፤
- 25/ “የመግቢያ እና መወጫ በር” ማለት አውሮፕላን ማረፊያ፣ ፖስታ ቤት፣ የባህርና የየብስ ወደብ፣ ወይም ማንኛውም ጭነት ወይም ሰው ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባበት ወይም ከሀገር እንዲወጣበት የተሰየመ ቦታ ነው፤
- 26/ “አፌሴላዊ” ማለት በህግ የተደገፈ አሰራር ሆኖ ሥልጣን ባለው ሰው የሚከናወን ይፋዊ ሥራ ነው፤
- 27/ “አፌሴላዊ ቁጥጥር” ማለት የኪራንቲን ተባዮችን ለማጥፋት ወይም ለመገደብ ወይም ኪራንቲን ተባይ ያልሆኑ ቁጥጥር የሚደረግበትን ተባይ ለመከላከልና ለመቆጣጠር ዓላማ ያለው ተግባራዊ የሚደረግ አስገዳጅ የፋይቶሳኒተሪ ደንብ እና መመሪያ ነው፤

- 28/ “ተባይ አሰላ” ማለት በአንድ አካባቢ ስለ ተባዮች መረጃ በአጠቃላይ ክትትል፣ ልዩ ክትትል ወይም ሁለቱንም በማጣመር የሚገኝበት አፈሴላዊ ሂደት ነው።
- 29/ “ተባይ ቅኝት” ማለት በአንድ አካባቢ፣ ምርት የሚመረትበት አካባቢ ወይም ቦታ ላይ የተባዮች መኖር፣ አለመኖር፣ የተባይ ግኝት ወሰን ወይም ባህሪን ለመወሰን በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የሚካሄድ አፈሴላዊ አሰራር ነው።
- 30/ “ተባይ ክስተት ክትትል” ማለት ከተባይ ቁጥጥር በኋላ ሰብሉ ለምርት አስኪደርስ ድረስ የሚደረግ እና የፋይቶሰኒተሪ ሁኔታዎችን ለማረጋገጥ ወቅታዊና ተከታታይነት ያለው አፈሴላዊ ሂደት ነው።
- 31/ “ተባይ መከላከል” ማለት በሰው፣ እንስሳትና አካባቢ ላይ ጉዳት የማያስከትል ስነ-ህይወታዊ፣ ኬሚካል እና የተሻሻለ የሰብል አያያዝ ዘዴን በመጠቀም የተባይን ቁጥር በዘላቂነት ለመቀነስና ጤናማ ሰብል ለማምረት የሚያስችል ስልት ነው።
- 32/ “ተባይ ወረርሽኝ” ማለት የተመቻቸ ከባቢያዊ ሁኔታ ሲኖር የአንድን አካባቢ ስነ-ምህዳር የተላመደ ተባይ እብዙ መጠን ከተለመደው በላይ መጨመር ክስተት ወይም የተዛማች ተባይ በሰፊ አካባቢ እና በከፍተኛ እብዙ መጠን መከሰት ነው።
- 33/ “ተባይ ጉዳት” ማለት ተባይ በዕድሜና ዕድሜው ውጤት ላይ የሚያደርሰው የምርት ብክነት፣ የጥራት ጉድለት እና የገበያ ተቀባይነት ማጣት ነው።
- 34/ “ምርመራ” ማለት የተባይ መኖርን ለማረጋገጥ፣ የተባይን ዓይነት ለመለየት፣ እንዲሁም አስፈላጊ የዕድሜት ኪራንቲን ሁኔታ መሟላቱን ለማረጋገጥ በዕድሜት፣ በዕድሜት ውጤትና ሌላ ቁጥጥር በሚደረግበት ቁስ ላይ የሚደረግ አፈሴላዊ የላቦራቶሪ ውስጥ ፍተሻ ነው።
- 35/ “ኢንስፔክሽን” ማለት ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ አለመኖር እና አስፈላጊ የዕድሜት ኪራንቲን ሁኔታ መሟላትን ለማረጋገጥ በዕድሜት፣ ዕድሜት ውጤትና በሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ላይ በዓይን ዕይታ የሚደረግ አፈሴላዊ ሥራ ነው።
- 36/ “ተባይ ሥጋት ትንተና” ማለት ሥነ-ህይወታዊ ወይም ሌላ ሳይንሳዊና ኬሚካላዊ መረጃ ላይ በመመሥረት ማንኛውም ህይወት ያለው ነገር የተባይነት ባህሪ ያለው ስለመሆኑ፣ ተባይ ቁጥጥር ሊደረግበት የሚገባ ስለመሆኑ ወይም አለመሆኑና ስለሚደረገው የኪራንቲን ቁጥጥር ጥንካሬ ለመወሰን የሚካሄድ የአሠራር ሂደት ነው።

- 37/ “የተበከለ” ማለት በሽታ አምጪ ደቂቅ ዘአካል የተገኘበት ወይም በበሽታ አምጪ ደቂቅ ዘአካል ጥቃት የደርሰበት ዕዕዋት፤ የዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ነው፤
- 38/ “የተወረረ” ማለት ተባይ የተገኘበት ወይም በተባይ የተጠቃ ዕዕዋት፤ የዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ነው፤
- 39/ “የሰለጠነ ተባይ አሳሽ” ማለት ከማህበረሰቡ የተመረጠ ስለተባይ አሰሳ ምንንት፤ ዘይ እና ሪፖርት አደራረግ በሚኒስቴሩ የዕዕዋት ጥበቃ ባለሙያ ስልጠና የተሰጠው ሰው ነው፤
- 40/ “ህክምና” ማለት ዕዕዋት፤ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስን ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ማንፃት ነው፤
- 41/ “ማስወገድ” ማለት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ ማሟላት ያለበትን የዕዕዋት ኳራንቲን መስፈርት ያላሟላ ጭነትን ወደመጣበት አገር በመመለስ ወይም በማምከን የሚከናወን ተግባር ነው፤
- 42/ “የማስገባያ ፈቃድ” ማለት ኦፊሴላዊ ሰነድ ሆኖ ሰነዱ ላይ በተገለፀው ሁኔታ ጭነት ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባት በጎትመት ወይም በኤሌክትሮኒክስ የሚሰጥ የቅድመ መግባት ፈቃድ ነው፤
- 43/ “የይለቀቅ ፈቃድ” ማለት ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ወይም ወደ ውጭ አገር የሚወጣ ጭነት ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነፃ ሆኖ ከጉምሩክ እንዲለቀቅ በባለሥልጣኑ የሚሰጥ የጎትመት ወይም የኤሌክትሮኒክስ ውጤት የሆነ ሰነድ ነው፤
- 44/ “የዕዕዋት ጤንነት” ማለት ሣይንሳዊና ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ባለው ደረጃ እና አሠራር ተከትሎ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ በዕዕዋት ወይም በዕዕዋት ውጤት ላይ እንዳይኖርና ጉዳት እንዳያስከትል በመከላከልና በመቆጣጠር የሚረጋገጥ የዕዕዋት የጤና ሁኔታ ነው፤
- 45/ “የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት” ማለት ኦፊሴላዊ የሆነ የህትመት ወይም የዚሁ ተመሳሳይ የሆነ ኦፊሴላዊ የኤሌክትሮኒክስ ውጤት ሆኖ በዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ዓለም አቀፍ ዓለም አቀፍ ዓለም አቀፍ ስምምነት ከፀደቀው ሞዴል የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ጋር የተጣጣመ ሰነድ ነው፤

- 46/ “ድህረ መግባት ኪራንቲን” ማለት ዕዕዋት ወይም የዕዕዋት ውጤት ወደ ሀገር ውስጥ ከገባ በኋላ ለመጣበት ዓላማ ከመሠራጨቱ በፊት ለዚሁ ተግባር በተዘጋጀ ቦታ በማሳደግ የሚተገበር የኪራንቲን አሰራር ነው፤
- 47/ “ከተባይ ነፃ አካባቢ” ማለት በሳይንሳዊ መረጃ በተደገፈ አንድ የተለየ ተባይ የማይገኝበት የሆነ እና እንደአስፈላጊነቱ ይህ ሁኔታ በይፋ ተጠብቆ የሚቆይ የማምረቻ አካባቢ ነው፤
- 48/ “ከተባይ ነፃ የሆነ የማምረቻ ቦታ” ማለት አንድ የተለየ ተባይ እንደማይገኝበት በሳይንሳዊ መረጃ የተረጋገጠ ቦታ እና አስፈላጊ ከሆነ ይህ ሁኔታ ለተወሰነ ጊዜ በይፋ ተጠብቆ የሚቆይ ቦታ ነው፤
- 49/ “ዝቅተኛ የተባይ ክስተት አካባቢ” ማለት አንድ የተወሰነ ተባይ በዝቅተኛ ደረጃ የሚገኝበት እና ውጤታማ ክትትል ወይም ቁጥጥር የሚደረግበትም ሙሉ ሀገር፣ የአንድ ሀገር አካል፣ ወይም ሁሉም ወይም የበርካታ ሀገራት ክፍሎች፣ ሆኖ በባለስልጣናት ተለይቶ የሚታወቅ አካባቢ ነው፤
- 50/ “የአስቸኳይ ጊዜ እርምጃ” ማለት በድንገት ወይም ባልተጠበቀ ሁኔታ የዕዕዋት ኪራንቲን ተባይ ክስተት ሲያጋጥም በመደበኛ የኪራንቲን አሰራር መከላከል ወይም መቆጣጠር በማይቻልበት ወቅት ተባዩ ወደ አዲስ አካባቢ መግባትን ወይም መስፋፋትን ለመከላከል ወይም ለመገደብ የሚያስችል ድርጊት ነው፤
- 51/ “ዓለም አቀፍ ስምምነት” ማለት እ.አ.አ አቆጣጠር በ1951 የተፈረመው እና በተከታታይ የተሻሻለው ዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ዓለም አቀፍ ስምምነት ነው፤
- 52/ “ኢንስፔክተር” ማለት ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ላይ የዕዕዋት ጤንነትን አስመልክቶ በወጣ መስፈርትና የህግ ማዕቀፍ መሰረት የቁጥጥር ተግባር እንዲያከናውን ኃላፊነት የተሰጠው ሰው ነው፤
- 53/ “ሚኒስቴር” ማለት የግብርና ሚኒስቴር ነው፤
- 54/ “ባለሥልጣን” ማለት የኢትዮጵያ ግብርና ባለሥልጣን ነው፤
- 55/ “ክልል” ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት በአንቀጽ 47 መሠረት የተቋቋመ ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደርና የድሬዳዋ አስተዳደርንም ይጨምራል፤
- 56/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

57/ ማንኛውም በወንድ ፆታ አገላለጽ የተመለከተው የሴት ፆታንም ይጨምራል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በመላ ሀገሪቱ፡-

- 1/ በዕዕዎት፣ በዕዕዎት ምርትና ምርታማነት ላይ ጉዳት በሚያደርስ ተዛማች፣ መደበኛ፣ መጤ ወራሪ፣ የድህረ ምርት ተባይ እና ልዩ ትኩረት በሚሻ መደበኛ ተባይ ላይ በሚደረግ መከላከልና ቁጥጥር፤
- 2/ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይን አስመልክቶ ወደ ሀገር ውስጥ በሚገባ፣ ወደ ውጭ አገር በሚላክ፣ በትራንዚት በሚተላለፍ ዕዕዎት፣ የዕዕዎት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር በሚደረግበት ቁስ ላይ የሚካሄድ የዕዕዎት ኪራንቲን ሥራዎች ላይ፤
- 3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ በአገር ውስጥ እንዳይስፋፋና እንዳይሰራጭ በሚሰሩ የዕዕዎት ኪራንቲን ሥራዎች ላይ፤ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

ክፍል ሁለት

ዕዕዎት፣ የዕዕዎት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስን ወደ ሀገር ውስጥ

ስለማስገባትና ወደ ውጭ አገር ስለመላክ

4. ወደ ሀገር ውስጥ ስለማስገባት

- 1/ ማንኛውም ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ዕዕዎት፣ የዕዕዎት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ በሳይንሳዊ ጥናት እና በስጋት ትንተና ውጤት መሰረት ወደ ሀገር ውስጥ ቢገባ በዕጽዋት፣ የዕዕዎት ውጤት እና በአካባቢ ላይ ጉዳት የማያደርስ መሆን አለበት፤
- 2/ ማንኛውም ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ዕዕዎት፣ የዕዕዎት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነጻ መሆኑን የሚያረጋግጥ ከላኪው ሀገር የሚሰጥ የዕዕዎት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ሊኖረው ይገባል፤
- 3/ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ማንኛውም ዕዕዎት፣ የዕዕዎት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ከጉምሩክ ከመለቀቁ በፊት አስፈላጊውን መስፈርት ስለማሟላቱ የሚገልጽ የይለቀቅ ፍቃድ ከባለስልጣኑ ሊሰጥ ይገባል፤

- 4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በገደብ እንዲገባ ባለስልጣኑ ባዘጋጀው ዝርዝር ውስጥ የተካተተውን ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር በሚደረግበት ቁስ ወደ ሀገር ውስጥ ለማስገባት የማስገቢያ ፈቃድ ሊኖረው ይገባል፤
- 5/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ወደ ሀገር ውስጥ ለመግባት በሌላ አገር በመተላለፍ ላይ የነበረን ሸቀጥ እሽጉ ተከፍቶ እንደገና የታሸገ እንደሆነ የመልሶ መላኪያ የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሊኖረው ይገባል፤
- 6/ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ ከመፈቀዱ በፊት እንደ አስፈላጊነቱ የተባይ ቅኝት እና አሰሳ በማካሄድ ከተባይ ነፃ የሆነ የማምረቻ አካባቢ፣ ቦታ እና ስፍራ እንዲሁም ዝቅተኛ የተባይ ክስተት ያለበትን ሁኔታ በላኪው አገር የተለየ መሆኑን ማረጋገጫ መቅረብ ይኖርበታል፤
- 7/ ማንኛውም ከውጭ ሀገር የሚገባ የእንጨት ማሽግያ ዓለም አቀፍ ስምምነት መሰረት ሕክምና የተደረገለት መሆኑን የሚያረጋግጥ ማስረጃ እና ምልክት ሊኖረው ይገባል፤
- 8/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ላይ የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ አፈርን ለሳይንሳዊ ምርምር ወደ ሀገር ውስጥ የሚያስገባ ማንኛውም ሰው አፈሩን ከማስገባት ጋር የተያያዘውን ሥጋት መቀነሻ እርምጃ መተግበር የሚችል መሆኑን ሊያረጋግጥ ይገባል፤
- 9/ ማንኛውም በላኪው ሀገር የሚወሰደው አማራጭ የዕዕዋት ኪራንቲን ሕክምና ከዓላማው አንፃር የሚያስከትለው ውጤት ተመጣጣኝ ከሆነ ተቀባይነት ይኖረዋል፤
- 10/ ሥነ-ህይወታዊ የተባይ መከላከያ አስፈላጊው የስጋት ትንተና ተደርጎለት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ፣ አንዲራባ፣ ተግባር ላይ እንዲውል ይደረጋል፡፡

5. ድህረ መግባት ኪራንቲን

- 1/ ከውጭ የሚገባ ዕዕዋት ወይም የዕዕዋት ውጤት አስፈላጊ የምርመራ ሥራ በሚሰራበት መልኩ የተደረጀና በተገለለ ቦታ ለተወሰነ ጊዜ በግሪንሃውስ፣

በመስተዋት ቤት፣ በስክሪን ቤት፣ በፕላስቲክ ቤት ወይም በተገለለ ሥፍራ ለዚህ ተግባር እንዲያገለግል የወጣውን ስታንዳርድ የሚያሟላ መሆኑን በባለሥልጣኑ በተረጋገጠ መስክ ላይ በማሳደግና ክትትል በማድረግ ውጤቱን ተመርኩዞ መለቀቅ ወይም መከልከል አለበት፤

2/ ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣው ደንብ ላይ ተለይቶ የተዘረዘረው ዕዕዋት የይለቀቅ ፈቃድ ከማግኘቱ በፊት በድህረ መግባት ኪራንቲን ማለፉ መረጋገጥ አለበት፤

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ በተገለፀው መልኩ እንዲያድግ የተደረገው ዕዕዋት ላይ ተገቢውን ክትትል በማድረግ ዕዕዋቱ ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነጻ መሆኑ መረጋገጥ አለበት፡፡

6. ወደ ውጭ አገር ስለመላክ

1/ ወደ ውጭ አገር የሚላክ ጭነት እንደ አስፈላጊነቱ ቁጥጥር ከሚደረግበት ተባይ ነጻ መሆኑ ወይም የተባይ ቅኝት እና አሰሳ በማካሄድ ዝቅተኛ የተባይ ክስተት ካለበት ወይም ከተባይ ነፃ የሆነ የማምረቻ አካባቢ፣ ቦታ ወይም ስፍራ የተመረተ መሆን አለበት፤

2/ ወደ ውጭ አገር የሚላክ ዕዕዋት፣ የዕዕዋት ውጤት ወይም ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ የተቀባይ አገር መስፈርት የማያሟላ ሆኖ ከተገኘ ወደ ተጠቀሰው አገር እንዳይላክ ይደረጋል፡፡

3/ ወደ ውጭ አገር የሚላክ ጭነት ተቀባዩ አገር ከጠየቀ የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት እና እንደ አግባቡ መልሶ መላኪያ የዕዕዋት ጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀትን አስፈላጊ ከሆነ ሌላ ተጨማሪ ሰነድ ሊኖረው ይገባል፤

4/ ወደ ውጭ አገር የሚላክ ጭነት ከሀገር ከመውጣቱ በፊት አስፈላጊውን የተቀባይ አገር መስፈርት ማሟላቱን የሚገልጽ የይለቀቅ ፍቃድ ሊኖረው ይገባል፤

5/ ሥነ-ህይወታዊ የተባይ መከላከያን ወደ ውጭ አገር ለመላክ ውጤታማነቱ እና ደህንነቱ የተጠበቀ መሆን ይኖርበታል፤

6/ ማንኛውም ከሀገር ውጭ የሚወጣ የእንጨት ማሸጊያ ዓለም አቀፍ ስምምነት መስፈርት መሰረት ሕክምና የተደረገለት መሆኑን የሚያረጋግጥ ማስረጃ እና ምልክት ሊኖረው ይገባል፡፡

7. ስለ ሕክምና

- 1/ በማስገቢያ ፈቃድ መሠረት ሕክምና የሚያስፈልገው ማንኛውም ጭነት ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባው የተጠቀሰው ሕክምና ወይም ተመጣጣኝ ሕክምና መከናወኑ ሲረጋገጥ ነው፤
- 2/ ለውጭ አገር ገበያ በሚቀርብ ሽቀጥ ላይ የሚከናወን ሕክምና በተቀባዩ አገር ፍላጎት ላይ የተመሠረተ ወይም ኢንሰፔክተሩ በሚያከናውነው ኢንሰፔክሽንና ምርመራ ውጤት መሠረት ሕክምና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ባለስልጣኑ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት በሰጠው ሰው ህክምና እንዲሰጥ ይደረጋል፤
- 3/ ቁጥጥር በሚደረግበት ተባይ የተወረዘ ወይም የተበከለ በዕዕዋት የተሸፈነ እርሻን የይዞታው ባለቤት በባለስልጣኑ የታዘዘውን ሕክምና በሚፈለገው ጊዜ ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን ማድረግ ይኖርበታል፤
- 4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) ላይ የተደነገገው ቢኖርም የተወረዘው ወይም የተበከለው በዕዕዋት የተሸፈነ እርሻ አግባብ ባለው ሕግ መሠረት አነስተኛ ይዞታ ያለው አርሶ ወይም አርብቶ አደር ከሆነ ህክምናው የሚጠይቀው ወጪ እና ሥራ በመንግስት የሚሸፈን ይሆናል፤

8. ስለማስወገድ

- 1/ ተፈላጊውን የማስገቢያ መስፈርት ያላሟላ ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ጭነት ከሚመለከተው አካል ጋር በመተባበር እንዲወገድ ይደረጋል፤
- 2/ በአለም አቀፍ መንገዥ ላይ የሚጠራቀም የምግብ ትርፍራፊ ወይም ቆሻሻ ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ሊሸከም ስለሚችል ባለስልጣኑ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን በአግባቡ እንዲወገድ ያደርጋል፤ ወጪውም በማንገዣው ባለቤት የሚሸፈን ይሆናል፡፡

9. ስለማጥፋትና ስለመገደብ

ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ወደ ሀገር ውስጥ መግባቱ ከተረጋገጠ ተባይ በኦፊሴላዊ ቁጥጥር ስርዓት በገባበት አካባቢ በተወሰነ ቦታ ተገድቦ እንዲቆይ ተደርጎ እንዲጠፋ ይደረጋል።

ክፍል ሶስት

የተዛማች፣ መደበኛ እና መጤ ወራሪ ተባይ አሰሳ፣ ቅኝት፣ ክትትል፣ መከላከልና

ቁጥጥር ስለማድረግ

10. አሰሳ ስለማካሄድ

- 1/ ተባይ በዕፅዋትና ዕፅዋት ውጤቶች ላይ ጉዳት አንዳያደርስ፣ የቅድመ መከላከል ዝግጅት ለማድረግ ወቅትን መሠረት አድርጎ የተባይ ክስተት፣ እብዘተ መጠንና የተወረረ ቦታን ለማወቅ አሰሳ ይካሄዳል፤
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት አሰሳው በማህበረሰቡ፣ በሰለጠነ ተባይ አሳሽና በግብርና ባለሙያ ሊካሄድ ይችላል፤
- 3/ በመሬትና በአየር በተካሄደ አሰሳ የሚገኝ መረጃ በማጠናቀር ጥቅም ላይ መዋል አለበት።

11. የተዛማች ተባይ ቅኝት

- 1/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ (10) መሰረት ከተገኘ የአሰሳ ሪፖርት በመነሳት የክስተት ማረጋገጫ ቅኝት በባለሙያ ይካሄዳል፤
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የተገኘ መረጃን በመተንተን ትንበያና ቅድመ ማስጠንቀቂያ በመስጠት የመከላከልና ቁጥጥር ሥራ ለማከናወን የሚረዳ ቅድመ ሁኔታ መመቻቸት አለበት።

12. የመደበኛ ተባይ ቅኝት

የመደበኛ ተባይ ቅኝት ኃላፊነት የአርሶና አርብቶ አደሩ አንዲሁም የሰፋፊ እርሻ ባለቤት ሆኖ ሚኒስቴሩ፡-

- 1/ ተለይቶ በሚታወቅ ሰብል ተባይ ላይ ኢኮኖሚያዊ ጉዳት የሚያደርስ ተባይ በሰብሉ ላይ የሚያደርሰውን ጥቃት በቦታና በጊዜ ቅኝት በማከናወን ለመከላከልና ቁጥጥር ሥራ ለመስራት የባለሙያ እገዛ ያደረጋል፤

2/ የተባይ ናሙና ተሰብስቦ በላቦራቶሪ ምርመራ ተደርጎ ምንነቱንና ዘሩ ተለይቶ አስፈላጊ መረጃ ተጠናቅሮ የላቦራቶሪ ውጤት ሰነድ፣ የመከላከልና ቁጥጥር ምክረ ሀሳብ ይሰጣል፤

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ሥር በተለየው ተባይ ላይ ተከታታይና ወቅታዊ የሆነ የተባይ ክስተት ስርጭት እና እብዛተ መጠን መረጃ ያጠናቅራል፤ ይተነትናል፤ ለተጠቃሚው ያሰራጫል፡፡

13. የመጤ ወራሪ ተባይ ቅኝት

ሚኒስቴሩ በሀገር ውስጥ የተስፋፋ መጤ ወራሪ ተባይ ላይ ወቅታዊ ቅኝት አድርጎ በብዝሃ ህይወት በግጦሽና በደን፤ በእርሻ ማሳ ውስጥና ድንበር፤ በውሃ አካል እና በመሳሰሉት ላይ መስፋፋትን መግታት የሚያስችል በቅንጅት የሚያሰራ ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

14. የተዛማች ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር

1/ የተዛማች ተባይ ክትትል መከላከል እና ቁጥጥር ሥራ በሚኒስቴሩ አስተባባሪነት ከክልሎች ጋር በቅንጅት ይሰራል፤

2/ የተዛማች ተባይ ክስተት መጠን ሽፋንና አካባቢን መሰረት በማድረግ ለቁጥጥር የሚውል ግብዓት፣ ርጭት፣ ክትትል፣ ውጤታማነት እና የአካባቢ ተፅዕኖ ክትትልና ግምገማ ይደረጋል፡፡

15. የመደበኛ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር

መደበኛ ተባይ በወረርሽኝ ደረጃ እስካልተከሰተ ድረስ የአርሶ አደሩ፣ የአርብቶ አደሩ እና የሰፋፊ እርሻ ባለቤቶች ኃላፊነቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

1/ በወጥነት ኢኮኖሚያዊ ተባይ ለመከላከልና ለመቆጣጠር ቅድመ ዝግጅት ያደርጋል፤

2/ በሰብል ላይ ጉዳት ሊያደርስ የሚችልን ተባይ በተለያዩ መንገድ የሚያጠቃና የተባዩን እብዛተ መጠን መቀነስ የሚችል የተፈጥሮ ጠላትን የመንከባከብና ጥቅም ላይ የማዋል ሥራ ይሰራል፤

3/ የሰብሉን አስተዳደግ የሚያመቻቹ የተለያዩ የሰብል እንክብካቤ ዘዴን እንደ ባህላዊ የተባይ መከላከያ በመጠቀም ኢኮኖሚያዊ ጉዳት የሚያደርስ ተባይ እብዛተ መጠን የመቀነስ ሥራ ይሰራል፤

4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) እና (3) የተደረገን የመከላከል ሥራ አልፎ ኢኮኖሚያዊ ጉዳት የሚያደርስ ተባይ እብዘተ መጠን ሲጨምርና ከአቅም በላይ ሲሆን ፀረተባይን በመጠቀም ቁጥጥር ይደረጋል፤

5/ በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (1) አስከ (4) የተዘረዘረው ቢኖርም የመደበኛ ተባይ መራባት እብዘተ መጠን ጨምሮ በወረርሽኝ ደረጃ ሲከሰት በሚኒስቴሩና በክልሎች ትብብር በቅንጅት የክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር ሥራ ይከናወናል።

16. መጤ ወራሪ ተባይ ክትትል፣ መከላከል እና ቁጥጥር

1/ ሚኒስቴሩ የተስፋፋ መጤ ወራሪ ተባይ ዕዕዋት አመራረት ላይ ያለውን የተጽዕኖ ልክና ደረጃ ተከታታይነት ያለው ግምገማ ያካሂዳል፤

2/ የተስፋፋ መጤ ወራሪ ተባይ ተጽዕኖን ለመግታትና ለመቀነስ ማህበረሰብ ተኮር የመከላከልና የመቆጣጠር ተግባር መካሄድ አለበት፤

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የተስፋፋ መጤ ወራሪ ዕዕዋት ጥቅም ላይ በማዋል መቆጣጠር የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል።

17. የተቀናጀ የተባይ ክትትል፣ መከላከል፣ ቁጥጥር እና የዕዕዋት እንክብካቤ

1/ አርሶና አርብቶ አደሩ ወይም የሰፋፊ እርሻ ባለቤት ጤንነቱ የተጠበቀ ዕዕዋት ለማምረት እና የአካባቢ ተጽዕኖን የሚቀንስ የተቀናጀ ሥራ ይሠራል፤

2/ ውጤታማ የሆነ የተቀናጀ የተባይ ቁጥጥርና የዕዕዋት እንክብካቤ ሥርዓት ለመተግበር እና ለማስፋፋት ሊረዳ የሚችል የአርሶና አርብቶ አደር የመስክ ትምህርት ቤት እንዲቋቋምና እንዲሰፋፋ ይደረጋል፤

3/ አርሶና አርብቶ አደሩ የተባይ ልየታና ቁጥጥር መረጃና ምክረሀሳብ ተጠቃሚ እንዲሆኑ ይደረጋል።

18. የድህረ-ምርት ተባይ መከላከልና መቆጣጠር

1/ ሚኒስቴሩ በተባይ የሚደርስ የድህረ-ምርት ብክነትና ብክለትን ሊቀንስ የሚችል የምርት አሰባሰብ፣ አከመቻቸት፣ አያያዝና አጠቃቀም፣ እውቀት፣ ዘዴና ቴክኖሎጂ ለተጠቃሚ እንዲደርስና ተግባራዊ እንዲሆን ይደረጋል፤

- 2/ ሚኒስቴሩ የድህረ-ምርት ብክነትና ብክለትን ሊቀንስ የሚችል ቴክኖሎጂ በሀገር ውስጥ በስፋት እንዲመረትና ከውጪ አገር ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ በማድረግ ለተጠቃሚው ተደራሽ እንዲሆን የማድረግና የማበረታታት ሥራ ይሠራል፤
- 3/ የድህረ-ምርት ተባይ መከላከልና መቆጣጠር ቴክኖሎጂ እና የአሠራር ዘዴ በጥቅም ላይ እንዲውል የሚደረገው በአመዛኙ በሰውና በእንስሳ ጤናና በአካባቢ ላይ ጉዳትና ብክለት የማያደርስ ከሆነ ብቻ ነው።

ክፍል አራት

የአስፈጻሚ አካላት ተግባርና ኃላፊነት

19. የሚኒስቴሩ ተግባርና ኃላፊነት

- 1/ ነባራዊ ሁኔታዎችን ያገናዘበ የዕፅዋት ጥበቃ አገልግሎትን ውጤታማነት የሚያጎለብት ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ፣ የአሠራር ሥርዓትን፣ የአተገባበር ዘዴን ይቀርጻል፤ ሲጸድቅም በበላይነት ተፈጻሚነታቸውን ይመራል፣ ያስተባብራል፤
- 2/ ሀገር በቀል የዕፅዋት ጥበቃ ቴክኖሎጂ ወደ ምርት በመለወጥ ለሚሳተፍ አካል ሚኒስቴሩ እንዳስፈላጊነቱ ድጋፍ ያደርጋል፤
- 3/ የዕፅዋት ጥበቃ አገልግሎት በተመለከተ የሚያጋጥም ተግዳሮትን በምርምር እንዲፈታ በህግ ስልጣን ከተሰጠው አካል ጋር በመነጋገር በምርምር የሥራ ዕቅድ እንዲካተት ይደረጋል፤
- 4/ ዕፅዋት ጥበቃ ለሚያጋጥመው ተግዳሮት ትኩረት በመስጠት በምርምር መረጃ፣ ዕውቀት፣ ቴክኖሎጂ ወይም የአሰራር ስርዓት እንዲፈልቅ፣ እንዲላመድ፣ እንዲሻሻል ምቹ ሁኔታዎችን በመፍጠር ድጋፍ ይሰጣል፤
- 5/ የዕፅዋት ጥበቃ አገልግሎትን ውጤታማነት የሚያጎለብት ለተዛማች፣ ለመደበኛ እና ለመጤ ወራሪ እና ድህረ ምርት ተባይ ቁጥጥርን በተመለከተ የአሰራር ስርዓት ይዘረጋል፣ የአቅም ግንባታ ሥራን ይሰራል፤ የዕፅዋት ጥበቃ አገልግሎት ፍቃድ ይሰጣል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፤
- 6/ ቁጥጥር ከሚደረግበት በስተቀር በሀገር ውስጥ የሚገኝ ተባይ ወቀታዊ አሰሳና ቅኝት በማድረግ ከተለያዩ ምንጭ መረጃ በማሰባሰብ የተባይ ዝርዝር ያዘጋጃል፤ መረጃን በማደራጀት ለሚመለከተው አካል እንዲደርስ ያደርጋል፤

- 7/ የመደበኛ፣ የተዛማች እና መጤ ወራሪ ተባይ አሰሳ፣ ቅኝት፣ ክትትል፣ የመከላከልና ቁጥጥር ቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል፣ በበላይነትም ይመራል፣ ያስተባብራል፤
- 8/ የተቀናጀ የተባይ ክትትል፣ መከላከል፣ ቁጥጥር እና የሰብል እንክብካቤ ሥርዓትን በመዘርጋት ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፤
- 9/ የድህረ-ምርት ተባይ መከላከልና መቆጣጠር ግንዛቤ የመፍጠርና ተግባራዊ የማድረግ ሥራን ያስተባብራል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል፣ ይመራል፤
- 10/ የዕዕዋት ጥበቃ አገልግሎትን ውጤታማነት ለማጎልበት አስፈላጊ የሆነውን ሀብት የማልማት፣ የማፈላለግ፣ የማሟላት ሥራን በኃላፊነት ያከናውናል፤
- 11/ የተዛማች ወይም መደበኛ ተባይ ክስተት በወረርሽኝ ደረጃ ከፍተኛ ሀገራዊ ስጋት ከፈጠረ ወረርሽኙን ለመግታት የሚያስችል አስፈላጊ እርምጃ እንዲወሰድ ለመንግስት ጥያቄውን አቅርቦ ውሳኔ በማሰጠት ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፡፡

20. የባለስልጣኑ ተግባርና ኃላፊነት

ባለስልጣኑ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፡-

- 1/ ኢትዮጵያን ከዓለም አቀፍ የዕዕዋት ጥበቃ ዓለም አቀፍ ስምምነት ጋር የሚሰራ ተወካይ ሰው ይሰይማል፤
- 2/ ለሚመለከተው የክልል አስተዳደር ጋር በመተባበር አግባብነት ባለው አካባቢ የኳራንቲን ጣቢያ ያቋቁማል፤ ለሚመለከተው ተቋም ስለጣቢያው መቋቋም ያሳውቃል፤
- 3/ የተባይ አሰሳ እና ቅኝት በማካሄድ የተባይ ክስተት ሁኔታን መረጃ ያደራጃል፣ በመረጃው መሰረት ቁጥጥር የሚደረገበት ተባይ ዝርዝር ያዘጋጃል፤ ለሚመለከተው አካል መረጃ ይሰጣል፣ ያሻሽላል፣ ጥቅም ላይ ያውላል፤
- 4/ ከኢንሰፔክተሩ በሚያገኘው መረጃ መሰረት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ጭነት ወደ ሀገር ውስጥ እንዳይገባ ይከለክላል፣ በቁጥጥር ሥር ያውላል፣ ህክምና እንዲሰጠው ያዛል፣ እንዲወገድ ወይም ወደ መጣበት ሀገር እንዲመለስ ያደርጋል፤
- 5/ የኳራንቲን አስቸኳይ ጊዜ እርምጃ መውሰድ የሚያስፈልገው ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ ችግር ሲከሰት በወቅቱ ሊወሰድ ስለሚገባው እርምጃ ይወስናል፣ እንዲወሰድ ያደርጋል፣ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤

- 6/ የዕዕዋት ተባይ ልየታ፤ ምርመራ እና ድኅረ መግባት የዕዕዋት ኪራንቲን ሥራን ይሰራል፤ አግባብነት ላለው አካል ዕውቅና ወይም ውክልና ወይም እንደአስፈላጊነቱ ሁለቱንም ይሰጣል፤
- 7/ ቁጥጥር በሚደረግበት ተባይ የተበከለ ወይም የተወረረ ማንኛውም ዕዕዋት፤ የዕዕዋት ውጤትና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ላይ አስፈላጊውን የኪራንቲን እርምጃ ይወስዳል፤
- 8/ ቁጥጥር በሚደረግበት ተባይ የተበከለ ዕዕዋት፤ ዕዕዋት ውጤትና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ወደ ሀገር ውስጥ እንዳይገባ ይከለክላል፤ ለላኪው ሀገር የማሳወቂያ መረጃ ይልካል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወደ መጣበት ሀገር ይመልሳል፤
- 9/ ለዕዕዋት ኪራንቲን ሥራ አስተዋዕክ፤ ድጋፍ እና ክፍተት የሚሞላ ማንኛውም ምርምር የሚያስፈልግ ጉዳይን በመለየት በህግ ሥልጣን ከተሰጠው ማንኛውም አካል ጋር በትብብር ይሰራል፤
- 10/ ለዕዕዋት ጥበቃ አገልግሎት የሚውል የምርምር ውጤት ለተጠቃሚ ከመተላለፉ በፊት የተቀባይነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
- 11/ ማንኛውንም ድርጅታዊ ወይም ተቋማዊ መዋቅር ወይም ሌላ የኪራንቲን ጉዳይ ላይ ለውጥ ሲደረግ ለዓለም አቀፍ ዕዕዋት ጥበቃ ስምምነት ሴክሪታሪያት እና ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ያደርጋል፤
- 12/ የዕዕዋት ኪራንቲን ኢንስፔክሽን ተግባር የሚያከናውን ኢንስክተር ይመድባል፤
- 13/ ወደ ውጭ አገር ለሚላክ ዕዕዋት፤ የዕዕዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበትን ቁስ የጤንነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
- 14/ የዕዕዋት ኪራንቲን አገልግሎት ተቋምና የባለሙያን አቅም ይገነባል፤ ተከታታይ እና ወቅታዊ የሆነ ስልጠና ይሰጣል፤
- 15/ ሀገራዊ የኪራንቲን መረጃን ለማሰባሰብ፤ ለማደራጀትና የኪራንቲን ተባይ ክስተት ሪፖርት ለማድረግ ከሚመለከተው አካል መረጃ ይጠይቃል፤ መረጃውን ያደራጃል፤
- 16/ የተባይ ሥጋት ደረጃን መሠረት አድረጎ ጭነት ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባበትን የመግቢያ በር ይወስናል፤
- 17/ ሥነ-ሕይወታዊ የተባይ መከላከያ እና ሌሎች ጠቃሚ ዘአካል ማስገባትን፤ ማራባትን፤ ወደ አካባቢ መልቀቅን እና ማንጓዝን ይፈቅዳል፤ ይቆጣጠራል፤

18/ሥነ-ህይወታዊ የተባይ መከላከያ አስፈላጊው የስጋት ትንተና ተደርጎለት ወደ ሀገር ውስጥ እንዲገባ፣ እንዲራባ፣ ተግባር ላይ እንዲውል እና ወደ ውጭ አገር እንዲላክ ይፈቅዳል፣ ቁጥጥር ያደርጋል፣ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

19/በሀገሪቱ ውስጥ ሰለተከሰተ አዲስ ተባይ መረጃው ያሰበሰባል፣ ያደራጃል እርምጃ ይወስዳል ወይም እንዲወሰድ ያደርጋል፡፡

21. የኢንስፔክተሩ ተግባርና ኃላፊነት

1/ ማንኛውንም ወደ ሀገር ውስጥ የሚገባ ወደ ውጭ አገር የሚወጣ እና በትራንዚት የሚተላለፍን ዕፅዋት፣ የዕፅዋት ውጤትን እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበት ቁስ ላይ አስፈላጊውን ኢንስፔክሽን ያከናውናል፤

2/ ከጭነቱ ጋር የተያያዘ ሰነድን የመፈተሽ ሲያስፈልግም ቅጂ የመውሰድ፤

3/ ጭነትን የመመርመር፣ በቁጥጥር ሥር የማዋል፣ ህክምና እንዲሰጥ የማድረግ፣ እንዲሁም እንዲወገድ ወይም ወደ መጣበት ሀገር እንዲመለስ ለባለስልጣኑ ሪፖርት የማድረግ ፤

4/ ወደ ውጭ አገር ለሚላክ ዕፅዋት፣ የዕፅዋት ውጤት እና ሌላ ቁጥጥር የሚደረግበትን ቁስ ጤንነት ያረጋግጣል፤

5/ አጭር የጊዜ ቆይታ ያለው አትክልትና ፍራፍሬ፣ ቲሹ ካልቸር ዕፅዋት፣ ችግኝ፣ የዕፅዋት ቁርጥራጭ፣ ሥነ ህይወታዊ ነገርን በተመለከተ ብልሽትንና ጥፋትን ለመቀነስ እንዲቻል ተፈላጊውን መስፈርት እስካሟላ ድረስ በቅድሚያ እንዲስተናገዱ ያደርጋል፤

6/ በዕፅዋት ጤንነት ላይ ጉዳት የሚያስከት ቁጥጥር የሚደረግበት ተባይ መኖሩን ሲጠራጠር ወይም መረጃ ሲደርሰው በማንኛውም ሰዓት፣ በማንኛውም ሥፍራ ወይም መጋዘን በመግባት እንዲሁም ማንኛውንም በማስቆም ኢንስፔክሽን የማካሄድ፤

7/ የቁጥጥር ተግባሩን በሚያከናውንበት ወቅት የባለሥልጉን መታወቂያ የመያዝና ማሳየት፤

8/ በሥራው ምክንያት የሚያገኘውን ምስጢራዊ መረጃ ወይም ሰነድ በምስጢር የመጠበቅ፡
፡

ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

22. መረጃ የመስጠት ግዴታ

ማንኛውም በሀገር ውስጥ ሰለተከሰተ አዲስ ተባይ ያወቀ ሰው ለባለሥልጣኑ መረጃ የመስጠትና የማሳወቅ ግዴታ አለበት።

23. የተሻሩ ሕጎች

1/ ዕዕዋትንና አዝርዕትን ለመጠበቅ የወጣው ድንጋጌ ቁጥር 56/1963 የዕዕዋት ኳራንቲንን የሚመለከት ድንጋጌ በዚህ አዋጅ ተሽሯል።

2/ ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ወይም አሰራር በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

24. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

የዕዕዋት ኳራንቲን ደንብ ቁጥር 4/1985 ሌላ ደንብ እስኪወጣ ድረስ ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

25. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ስራ ላይ ለማዋል የሚያስፈልግ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፤

2/ ሚኒስቴሩ ይህን አዋጅ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት የሚወጣ ደንብን ለማስፈጸም የሚያስፈልግ መመሪያን ሊያወጣ ይችላል።

26. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ----- ቀን -----/2017 ዓ. ም

ታዬ አፅቀስላሴ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት

አዲስ አበባ

Pest freeProclamation ----/2025

Plant Protection and Quarantine Proclamation

Whereas, it is important to enhance production and productivity by carrying out standard plant pest surveys and surveillance, data collection, and analysis, and establishing an early warning system in collaboration with relevant stakeholders for implementation of modern prevention and control technology to reduce the economic, social, and environmental damage caused by pests;

Whereas, it is required to establish a strong and effective Plant Quarantine legislative system in the country to implement the International Plant Protection Convention to which the country is a contracting party to regulate the import and export of plants, plant products, and other regulated articles, restrict the entry and spread of pests without a serious negative effect on the movement of plants, plant products, and other regulated articles in international trade; and

whereas it has become necessary to establish a modern plant protection and quarantine legal framework as Decree No. 56/1971 on the Protection of Plants does not enable the implementation of plant protection and quarantine in line with present circumstances and advancements,

Now, therefore, in accordance with article 55 (1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia it is hereby proclaimed as follows:

Part One

General

1. Short Title

This Proclamation may be cited as “**Plant Protection and Quarantine Proclamation No. ----/2025**”

2. Definitions

In this proclamation, unless the context of the word or phrase otherwise requires:

- 1/ **“Plant protection”** means a pest management service to prevent and control regular, post-harvest, invasive, or migratory pests in the country from causing damage to plants and plant products;
- 2/ **“Plant Quarantine”** means all activities designed to prevent the introduction or spread of quarantine pests or to ensure their official control;
- 3/ **“Quarantine”** means the official confinement of plants and plant products and other regulated articles or beneficial organisms for inspection, testing, observation, follow-up, treatment, or research;
- 4/ **“Plant”** means any living plants and parts thereof, including seeds and germplasm;
- 5/ **“Plant Product”** means any plant-based product, regardless of whether it has been processed or remains in its natural state, exposed to a risk of introduction and distribution of pests due to its inherent properties or the methods used in its processing;
- 6/ **“Other Regulated Article”** means any storage place, packaging, conveyance, container, soil, and any other organism, object, or material capable of harbouring or spreading pests, deemed to require quarantine measures, particularly where international transportation is involved;
- 7/ **“Tissue Cultured Plant”** means any part of a plant or plant tissue or plantlet grown under aseptic or sterile conditions in flasks or other suitable container on appropriate media;
- 8/ **“Seed”** means botanical seeds, tuber, cutting, bulb, seedling, scion, and tissue cultured plants or any other material for planting or intended for planting and not for consumption or processing;
- 9/ **“Fruit and Vegetable”** means intended for consumption or processing but not for propagation although it is a plant part that has the potential of reproduction or propagation;
- 10/ **“Wood Packaging material”** means wood or wood products used in supporting, protecting or carrying a commodity includes dunnage but excluding paper products;
- 11/ **“Commodity”** means a type of plant, plant product, or other article being moved for trade or other purpose;
- 12/ **“Consignment”** means a specific amount of plant, plant product, or other regulated article that is transported, either separately or combined, from one nation to another, all documented by a single phytosanitary certificate;

- 13/ **“Pest”** means any species, strain, or biotype of plant, animal, or pathogenic agent injurious to plants and plant products;
- 14/ **“Regulated Pest”** means quarantine pest and regulated non-quarantine pest;
- 15/ **“Quarantine Pest”** means a pest of potential economic importance to the area endangered thereby and not yet present there, or present but not widely distributed and is being officially controlled;
- 16/ **“Regulated Non-Quarantine Pest”** means any pest whose presence in plants for planting affects the intended use of those plants with an economically unacceptable impact and which is therefore regulated;
- 17/ **“Regular pest”** means a pest that is known to be present in the country and has a permanent biological relationship with different crops but does not migrate from one place to another and causes damage to plants and plant products;
- 18/ **“Migratory pest”** means a pest that migrates from country to country and multiplies and gregarizes in the areas it reaches and causes damage to plants and plant products which does not include regulated pests;
- 19/ **“Invasive-alien pest”** means an exotic pest found outside its natural environment, which can multiply and spread rapidly causing damage and adverse effects on crops, pastures, biodiversity resources, forest areas, water bodies, human and animal health;
- 20/ **“Post-harvest pests”** means pests that damage crop yields after harvesting and can occur during marketing, packaging, storage, and other stages of the food supply chain.;
- 21/ **“Microorganism”** means phytoplasma spiro plasma rickettsia or fungus bacteria or nematode or viruses that can only be seen by magnifying devices;
- 22/ **“Bio- Control Agent”** or “biological control agent” means any biological agent such as a parasite, predator, parasitoid, microbial organism, or self-replicating entity that is used for the control of pests; or a natural enemy, antagonist, or competitor, or other organism, used for pest control;
- 23/ **“Natural enemy”** means a living organism that can naturally attack plant pests in different ways and reduce the pest population density that can cause damage to plants and plant products;

- 24/ **“Quarantine Station”** means a place where specified activities of phytosanitary matters including carrying inspection, conducting supervision treatment, providing certificates, and release authorization are accomplished on plants plant products and other articles, imported into or exported from the country;
- 25/ **“Entry and Exit point”** means an airport, seaport, land border point, or any other location officially designated for the importation and exportation of consignments or the entrance and exit of a person;
- 26/ **“Official”** means a legal working process performed by an authorized person;
- 27/ **“Official control”** means the active enforcement of mandatory phytosanitary regulations and the application of mandatory phytosanitary procedures with the objective of eradication or containment of quarantine pests or the management of regulated non-quarantine pests;
- 28/ **“Surveillance”** means an official process whereby information on pests in an area is obtained through general surveillance, specific surveillance, or a combination of both;
- 29/ **“Survey”** means an official procedure conducted over a defined period to determine the presence or absence of pests, or the boundaries or characteristics of a pest population, in an area, place of production, or production site;
- 30/ **“Pest outbreak monitoring”** means a regular and continuous official process carried out after pest control operation until crop harvest and to ensure phytosanitary conditions;
- 31/ **“Pest control”** means a strategy that applies biological, chemical, and improved crop management methods that do not cause harm to humans, animals, and the environment to sustainably reduce pest population for the production of healthy crops;
- 32/ **“Pest epidemic”** means the sudden occurrence of pest population beyond the normal density or coverage of large area of migratory pests due to favorable environmental conditions;
- 33/ **“Pest damage”** means loss of production, quality, and failure to comply with the market requirement due to the effects of pests on plant and plant products;
- 34/ **“Testing”** means an official laboratory examination of plants, plant products, or other regulated articles, other than visual, to determine if pests are present, identify pests, or determine compliance with specific phytosanitary requirements;

- 35/ **“Inspection”** official visual examination of plants, plant products, or other regulated articles to determine if the pest is present or to determine compliance with quarantine requirements;
- 36/ **“Pest Risk Analysis”** means the process of evaluating biological or other scientific and economic evidence to determine whether a pest should be regulated or not and to decide on the strength of any quarantine measure to be taken upon it;
- 37/ **“Infected”** means a plant, plant product or other regulated article in which a pathogenic micro-organism is present or has been attacked by it;
- 38/ **“Infested”** means a plant, plant product or other regulated article in which a pest is found or injured;
- 39/ **“Trained pest surveyor”** means a person selected from the community and trained by the ministry's plant protection expert on the scope, method and reporting of pest surveying;
- 40/ **“Treatment”** means an official procedure for the killing, inactivation, or removal of pests, or for rendering pests infertile or for devitalization;
- 41/ **“Disposal”** means a process of getting rid of or disposing or sending it back to the country of export of a consignment that does not fulfill the requirement of import;
- 42/ **“Import permit”** means an official document authorizing the importation of a consignment following specified quarantine requirements;
- 43/ **“Release Authorization”** means an official printed document or its electronic version issued that the authority issues to customs verifying that the consignment is free of regulated pest;
- 44/ **“Plant health”** means protecting plants or plant products from plant pests or pathogens using scientific and legal frameworks;
- 45/ **“Phytosanitary Certificate”** means an official paper document or its official electronic equivalent, consistent with the model certificates of the IPPC, attesting that a consignment meets quarantine import requirements;
- 46/ **“Post entry quarantine”** means a quarantine procedure implemented by raising plants or plant products in a place designated for that activity prior to the importation of plants or plant products for the purpose for which it originated;

- 47/ "**Pest free area**" means an area that has been scientifically proven to be pest-free and, when applicable, is formally maintained to be so;
- 48/ "**Pest free place of production**" means scientifically proven place where a certain pest is not present, and where, when appropriate, this condition is being formally maintained for a predetermined amount of time;
- 49/ "**Area of low pest prevalence**" means an area where a particular pest is present at low levels and is effectively monitored or controlled, whether it is throughout a country, a portion of a country, or all or parts of multiple countries as determined by the appropriate authorities;
- 50/ "**Emergency Quarantine Measure**" means any legislation, regulation or official procedure having the purpose of preventing the introduction and/or spread of; quarantine pests, when it is not possible to do so using the available legal provisions and procedures;
- 51/ "**International Convention**" means the International Convention on Plant Protection signed in 1951 and successively amended;
- 52/ "**Inspector**" means a Person authorised by a national plant protection organization to discharge its functions;
- 53/ "**Ministry**" means Ministry of Agriculture;
- 54/ "**Authority**" means Ethiopian Agricultural Authority;
- 55/ "**Region**" means any region established according to Article 47 of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia and includes the Addis Ababa City Administration and Dire Dawa Administration;
- 56/ "**Person**" means a natural or juridical person;
- 57/ Any expression in the masculine gender includes feminine.

3. Scope

The proclamation shall be applicable throughout the country:

- 1/ On regular, invasive alien, post-harvest, and migratory pests and pests that require special attention, that cause damage to plant and production and productivity of cultivated plants;
- 2/ On Plant quarantine activities carried out concerning regulated pests on imported, exported plants, plant products or other controlled articles or in-transit; and

- 3/ Without prejudice to this article sub article 2 above, the proclamation shall be applicable in plant quarantine activities related to the prevention and spread of regulated pests in the country.

Section Two

Importing and Exporting Plants, Plant Products and Other Regulated matter

4. Import

- 1/ Importing plant, plant product, and other regulated matter shall be supported with scientific study and pest risk analysis as appropriate ensuring the import's freedom from regulated pests that damage plant health and the environment.
- 2/ Any plant, plant product or other regulated article need to be accompanied with a Phytosanitary Certificate issued by exporting country attesting freedom from regulated pests
- 3/ Any plant plant product or other regulated article shall have a release authorization issued by the authority before it is released from customs.
- 4/ Notwithstanding the provisions of this article sub article (1) above , plants, plant products and other regulated matter covered in the list prepared by the authority shall have an import permit
- 5/ Notwithstanding the provisions of this article sub articles (1) and (2),consignment destined into the country but transiting through another country shall be accompanied with a re export phytosanitary certificate if the the consignment is unpacked and repacked in the country of transit.
- 6/ Before authorizing import of plant, plant product or other regulated matter, as deemed necessary may need to confirm pest free area, pest free production place site and area of low pest prevalence through survey.
- 7/ Any wood packaging shall bear the logo which confirms that the treatment has been applied as per the international convention.
- 8/ Without prejudice to this article sub article 2 shall authorize importation of soil for research purposes after ensuring that the importer can implement the risk mitigation

- measures associated with such importation can implement the risk mitigation measures associated with such importation
- 9/ Any treatment applied on a consignment by the exporter shall be acceptable in the country if the treatment yields equivalent result to the prescribed treatment;
- 10/ Following proper pest risk analysis, shall permit the importation, in-country production, use, and export of biological pest control agents, and monitor, regulate, and ensure proper implementation of such actions.

5. Post Entry Quarantine

- 1/ Imported plants shall be grown in confinement for a specified period in a glass house, greenhouse, screen house, poly house, or any facility or isolated field that is established by standards and is fully approved and certified by an inspection authority notified under this or any other law for release or rejection.
- 2/ As should be detailed in the regulation that will be issued to implement this proclamation, before a release authorization is granted it shall be confirmed that the material has passed through the Post entry quarantine.
- 3/ The plant grown by this article sub-article (1) shall be ensured to be free from regulated pest

6. Export

- 1/ Any plant, plant product or other regulated article destined for export as may be appropriate shall through survey ensure a pest-free area, pest-free production place, site, and area of low pest prevalence;
- 2/ Plant, plant products or other regulated article that does not meet the requirements of the importing country, shall not be allowed for export to the said country;
- 3/ Any plant, plant product, or other regulated article destined for export shall be accompanied by a Phytosanitary Certificate and if appropriate with a Re-export certificate upon request by the importing country;
- 4/ Any consignment destined for export shall fulfill the requirements of the importing country before it leaves the country;

- 5/ Biological pest control agent is authorized for export if research has demonstrated its efficacy and safety;
- 6/ Any wood packaging destined for export shall bear the logo which confirms that the treatment has been applied as per the IPPC standards or its equivalent.

7. Treatment

- 1/ Any consignment requiring treatment according to the import permit granted shall be allowed to enter into the country if it is confirmed that the prescribed treatment or its equivalent is applied;
- 2/ Treatment on any consignment destined for export shall be applied by a holder of certificate of competence based on the wish of the importing country or based on the inspector's inspection and test result;
- 3/ Any farm covered by plant infected or infested with a regulated pest shall be treated with the prescribed treatment at the required time
- 4/ Notwithstanding the provisions of sub-article (3) of this Article, if the invaded or contaminated farm is a smallholder farmer or pastoralist based on the relevant law, the costs and work required by the treatment shall be borne by the Government;

8. Disposal

- 1/ Any imported consignment that does not meet the entry requirements shall be disposed in collaboration with the relevant organ;
- 2/ Garbaged food left over from international transportation shall be disposed of by the authority together with other relevant bodies as it can carry pests and diseases. The cost of disposal shall be borne by the transporter.

9. Containment and eradication

In the event that entry of regulated pest is verified, the pest will be contained within a designated area and eliminated by an official control system.

Part Three

**Surveillance, Survey, Monitoring, prevention and Control of Regular, Migratory,
and Invasive Alien pests**

10. Conducting Surveillance

- 1/ In order to prevent pest damage to plant and plant product, seasonal surveillance shall be conducted for the verification of pest occurrence, pest population, and identification of infested area;
- 2/ In accordance with sub-article (1) of this article, the surveillance may be conducted by the community in the assistance of trained surveyors and agricultural professionals;
- 3/ Information obtained from the ground and aerial surveillance shall be compiled for utilization.

11. Surveying migratory pest

- 1/ Based on the surveillance report obtained from the activity under article (10) above, verification survey of pest occurrence should be conducted by qualified officers;
- 2/ The information obtained from activity under this article sub-article (1) shall be analysed and used for pest forecasting, early warning and preparation of pest prevention and control action.

12. Surveying regular pest

The responsibility of survey of regular pest is vested on the grower while the Ministry:

- 1/ Provides professional assistance to the farmers to carry out pest control activities by carrying out a spatial and temporal survey of the pest that is identified and causes economic damage to the crop;
- 2/ Based on diagnosis of the submitted pest specimen, identification shall be done to compile information that helps delivery of professional assistance for prevention and control of pest;
- 3/ Based on the data of pest identified under sub-section (2) of this article, shall compile and analyze the subsequent and seasonal occurrence, distribution and population density of pest information and distribute to the user.

13. Surveying invasive alien pest

To stop invasive pests from spreading into biodiversity, pastures, forests, agricultural areas, across borders, and into water bodies, the ministry must set up a coordinated system to perform regular surveys on these pests;

14. Migratory pest monitoring, prevention and control

- 1/ In cooperation with the regions, the Ministry shall coordinate migratory pest monitoring, prevention, and control efforts;
- 2/ Based on the occurrence of migratory pest and area coverage, shall carry out monitoring and assessment of resources required, followup, effectiveness and environmental impact.

15. Regular pest monitoring, prevention and control

The following are the responsibilities of farmers, pastoralists, and large farm owners as long as the regular pest does not reach epidemic or an outbreak level:

- 1/ Prepare for the prevention and control of economic pests consistently;
- 2/ Encouragement of build up and utilization activities of the natural enemy that helps decrease pest population level so as to minimize damages to crops;
- 3/ Implementation of different crop production practice that facilitate crop growth, such as traditional pest control which result in reduction of pest population of economic impact may be performed;
- 4/ When the pest population increases to cause economic damage beyond the capability of prevention and control activities mentioned under subarticle (2) and (3) of this article occurs, the pest shall be controlled using pesticides;
- 5/ When the pest population reaches an outbreak level, preventative and control measures must be carried out in coordination and cooperation between the Ministry and the regions, regardless of the provisions of sub-articles (1) to (4) of this article.

16. Invasive alien pest monitoring, prevention and control

- 1/ The Minister may conduct a Subsequent assessment of the extent and level of the impacts of widespread invasive pests on human health, the environment, animal care, and crop production;

- 2/ Community-based prevention and control measures shall be implemented to prevent and reduce the impact of widespread invasive pests;
- 3/ Subject to what is mentioned in sub section (2) of this article, management by utilization system may be developed to control the widespread invasive plant.

17. Integrated pest monitoring, prevention, control, and crop care

- 1/ Integrated activity for the production of healthy crop that reduces impact on human and animal and environmental may be implemented by farmers, pastoralists, or large farm owners;
- 2/ For the implementation and expansion of fruitful integrated pest control and crop management system, farmers field school will be established and expanded;
- 3/ Farmers and pastoralists will be advised for the utilization of information on pest identification and control.

18. Post harvest pest prevention and control

- 1/ The Ministry should address and guide implementation of the technologies, systems, and skills related to product harvesting, storage, handling, and utilization that minimize postharvest pest damage and loss;
- 2/ The Ministry shall encourage Domestic production, importation, and accessibility to the users of technology that has a capacity to reduce postharvest loss and damage;
- 3/ Postharvest prevention and control operation system and technology generally should only be implemented if it does not have damage and loss on human and animal health and environment.

Section Four

Power and Duty of the Ministry, Authority, and the Inspector

19. Power and Duty of the Ministry

The Ministry shall have the following powers and duties:

- 1/ Taking the existing conditions into account, design policy, strategy, procedure, and method of implementation that enhance the effectiveness of plant protection services; and when approved, oversees and coordinate their implementation;

- 2/ Provides assistance, as appropriate to a party involved in the transformation of indigenous plant protection technology into practice through production;
- 3/ Discuss with the legally authorized body to address the challenges of plant protection services through research and shall be incorporated into a research work plan;
- 4/ Recognize the challenges the Plant Protection Service has and assist it by establishing favorable circumstances for the development, modification, and enhancement of research data, expertise, technology, or technique;
- 5/ Develops and implements an operational system to improve the plant protection pest management service concerning regular, migratory, post-harvest, and invasive pests; conducts capacity building activities; issues, prohibits, and cancels permits issued for plant protection services;
- 6/ Conduct surveillance and surveys on non-regulated pests; compile data from several sources to develop a list of pests and provide data to appropriate authorities;
- 7/ Lead, coordinate, and provide technical assistance for surveillance, surveying, monitoring, prevention, and control of regular, invasive alien species, migratory and post-harvest pests;
- 8/ Establishes an integrated pest management, Good Agricultural Practice system, and ensures its implementation;
- 9/ Leads, coordinates, and provides technical assistance for the awareness raising and implementation of post-harvest pest prevention and control activities;
- 10/ Responsibly carries out the work of resources mobilization and supplementing to enhance the efficiency and effectiveness of plant protection services;
- 11/ When a migratory or regular pest outbreak or upsurge at severe epidemic levels, poses serious national threats, shall present a request to the Government for necessary measures to control the epidemic and carry out the required actions.

20. Power and Duty of the Authority

The Authority shall have the following powers and duties:

- 1/ Designates a person who shall represent the country in the Plant Protection Convention

- 2/ Establishes quarantine station at appropriate place in collaboration with regional administration and inform relevant institutions about such establishment,
- 3/ Organizes pest incident status information by conducting pest surveillance and surveys, prepares a regulated pest list based on the information, and provides the same to the relevant bodies; updates and put in use;
- 4/ Based on the information obtained from inspector, when necessary, prohibits entry, holds and prescribes treatment, dispose or return to the importing country;
- 5/ Decides the occurrence of emergency quarantine situation, the emergency action to be taken; follows up and ensures the implementation of such actions;
- 6/ Performs diagnosis of plant pests, carries out tests and conduct post entry quarantine activities; delegates or provides recognition to appropriate body;
- 7/ Takes necessary action on infected or infested plants, plant products and other regulated articles by regulated pest;
- 8/ Prohibits entry of plants plant product and other regulated article infected or infested with regulated pest, notifies the exporting country; returns to the country of origin when found necessary;
- 9/ identifying research requirements in plant quarantine services and collaborating with any legally permitted organization that fills in the gaps;
- 10/ Issues a certificate of acceptance for plant protection research result before it is accessible by the user;
- 11/ Reports any structural changes of organization or institution and other quarantine related issues to the secretariat of the International Plant Protection Convention and other concerned bodies;
- 12/ Assigns inspector who performs plant quarantine inspection;
- 13/ Issues phytosanitary certificate for exportable plant, plant product and other regulated articles;
- 14/ Builds institutional capacity including human capacity of the quarantine service; provides continuous training in a timely manner;
- 15/ Collects and collates information from appropriate body to enable it organize data or information;

- 16/ Based on the level of pest risk, determines the entry point for a consignment;
- 17/ Authorizes and regulates the production transportation and release of biological pest control agents and other beneficial microorganisms to the environment;
- 18/ Biological control agents shall be allowed to be imported, reproduced, released to the target pest, and exported after completing the necessary risk analysis; their application will be monitored, regulated, and overseen.
- 19/ Gathers information, compiles it, and either takes action or orders action to be taken when a new pest appears in the nation.

21. Powers and duties of the inspector

The Inspector shall have the following powers and duties

- 1/ Inspects plants, plant products and other regulated article in import, export or transit movement;
- 2/ Examines quarantine document and if found necessary takes copy of such document;
- 3/ Inspects rejects entry into the country, detains, or orders treatment, disposes of consignment.or report to the authority for returning the consignment to the country of export;
- 4/ Confirm the health status of exportable plants and plant products;
- 5/ Provides service on priority basis to perishability and short self life products including vegetable and fruit,, tissue cultured plants, cuttings and biological agents
- 6/ Based on data gathered during the inspection, if there is a suspects of presence of a regulated pest enters any location or storage facility, stops a vehicle during business hours, and conducts an examination;
- 7/ Hold a valid Authority Identification card when performing his duties;
- 8/ Has the obligation to keep secre confidential documents accessed due to his responsibility.

Section Five

Miscellaneous Provisions

22. Obligation to provide information

Anyone who came to know a new pest occurrence in the country shall notify the authorities and provide the information.

23. Repealed Laws

1/ Plant Protection Decree No. 56/1971 as it relates to plant quarantine is hereby repealed.

2/ No law or customary practice shall be applicable with respect to matters provided for in this proclamation in so far as it is inconsistent with this proclamation.

24. Transitional provisions

The plant quarantine regulation No. 4/1992 shall remain enforced until the new regulation pursuant to this proclamation is issued.

25. Power to issue Regulation and Directive

1/ The Council of Ministers may issue regulations to implement this proclamation

2/ The Ministry and Authority based on this proclamation and on this article sub article 1 may issue directive to implement this proclamation

26. Effective Date

This Proclamation shall enter into force upon the date of its publication in the Federal Negarit Gazeta

Addis Ababa..... day...../2025

Taye Atskesilasse

President of the Federal Democratic of

Republic of Ethiopia